

BODLEIAN
LIBRARIES

Bodleian Library Byw. K 4.6

Photo: © Bodleian Libraries, University of Oxford

Terms of use: [CC-BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). For more information, please see <https://digital.bodleian.ox.ac.uk/terms/>

Generated on 2023-11-27 by Digital Bodleian

Online record: <https://digital.bodleian.ox.ac.uk/objects/f913c4e3-f5e4-4c93-bb7c-a25ca198bb2d>

Summary

Title

De pomo, et al.

Language

Latin

Place of Origin

[Cologne]

Date Statement

[c. 1472]

Author

Aristoteles

Printer

[Arnold Ther Hoernen]

Collection

Incunabula and Blockbooks

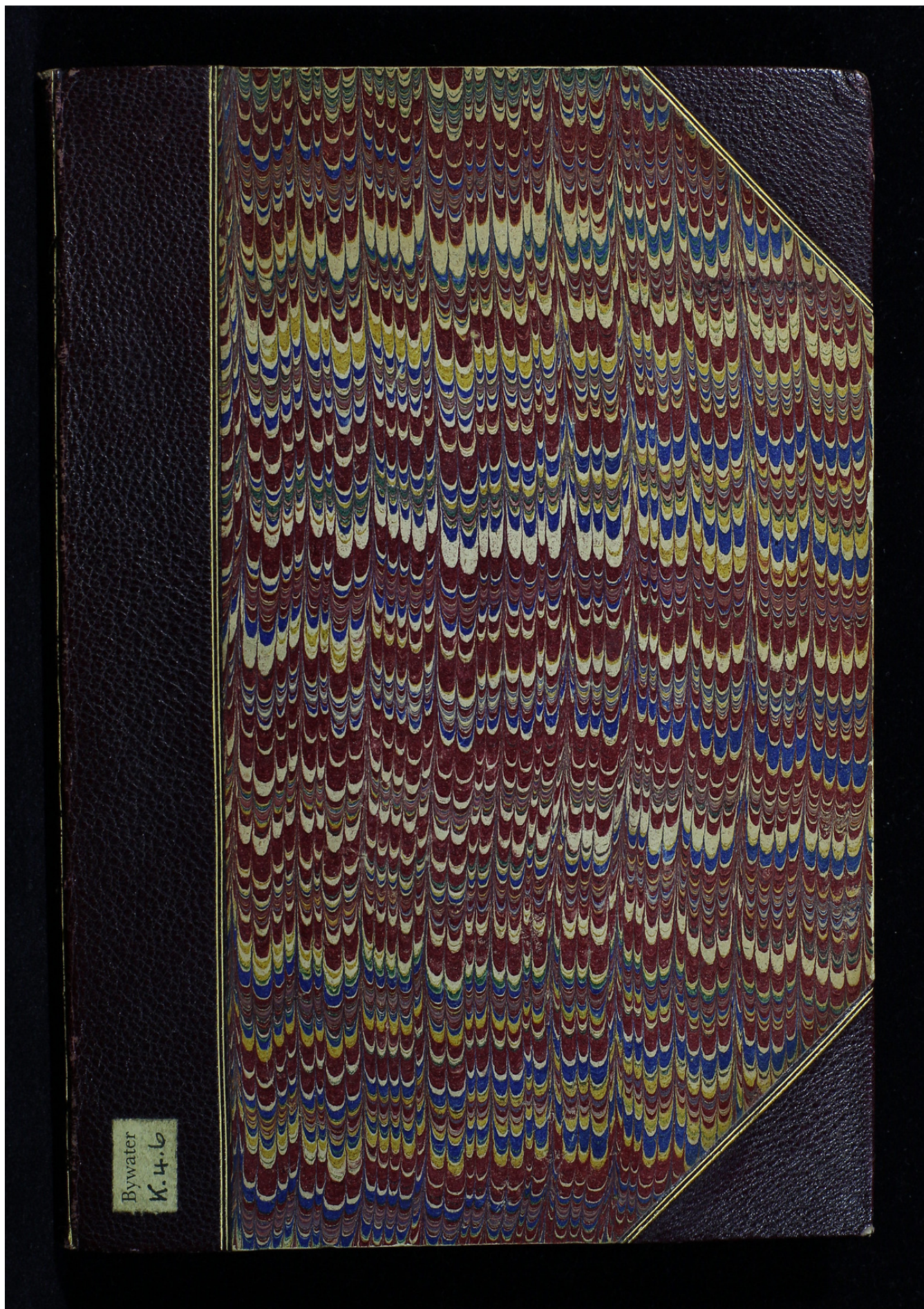
Catalogue Identifier

Bod-inc. A-416

Holding Institution

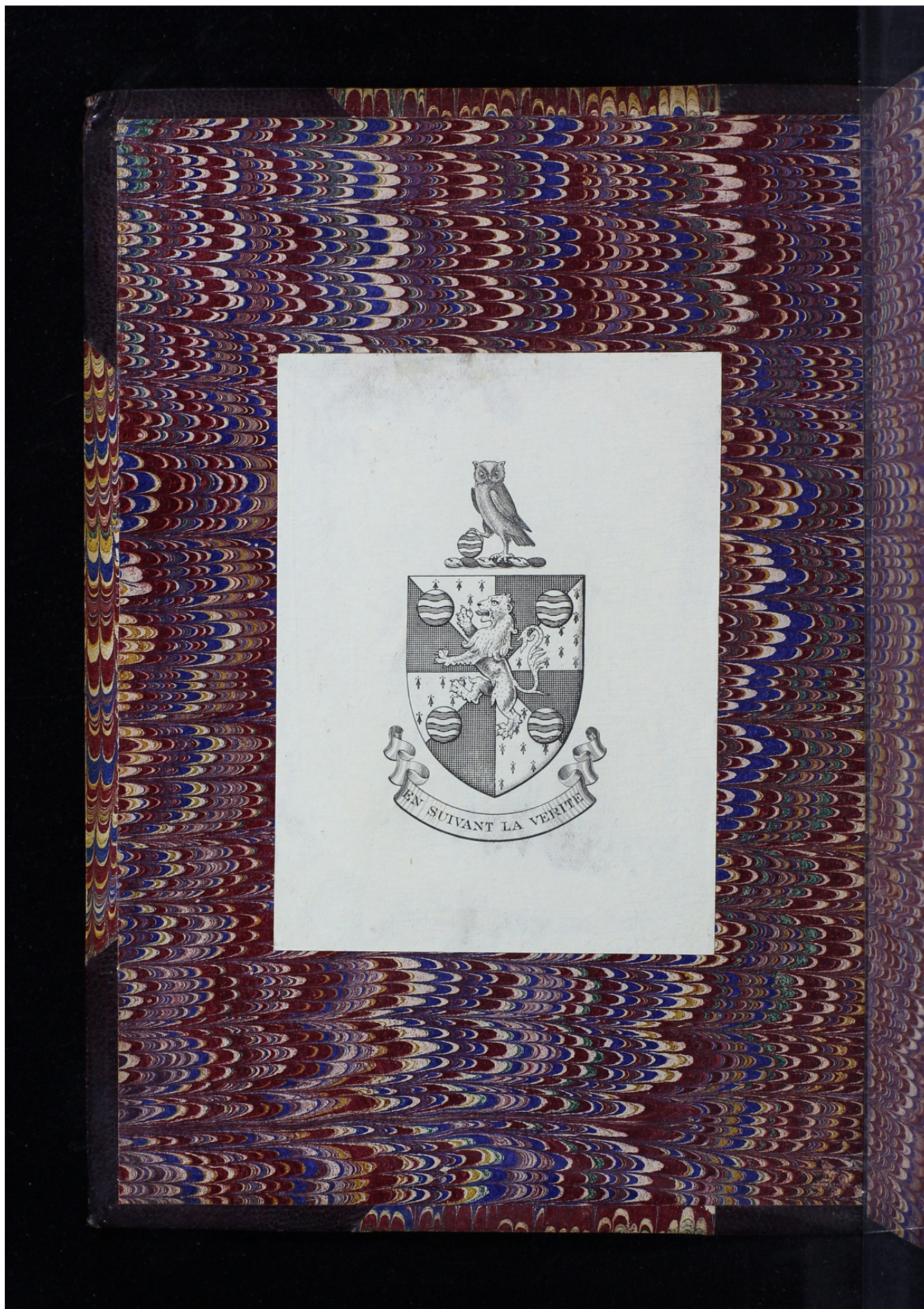
Bodleian Libraries, University of Oxford

Upper cover

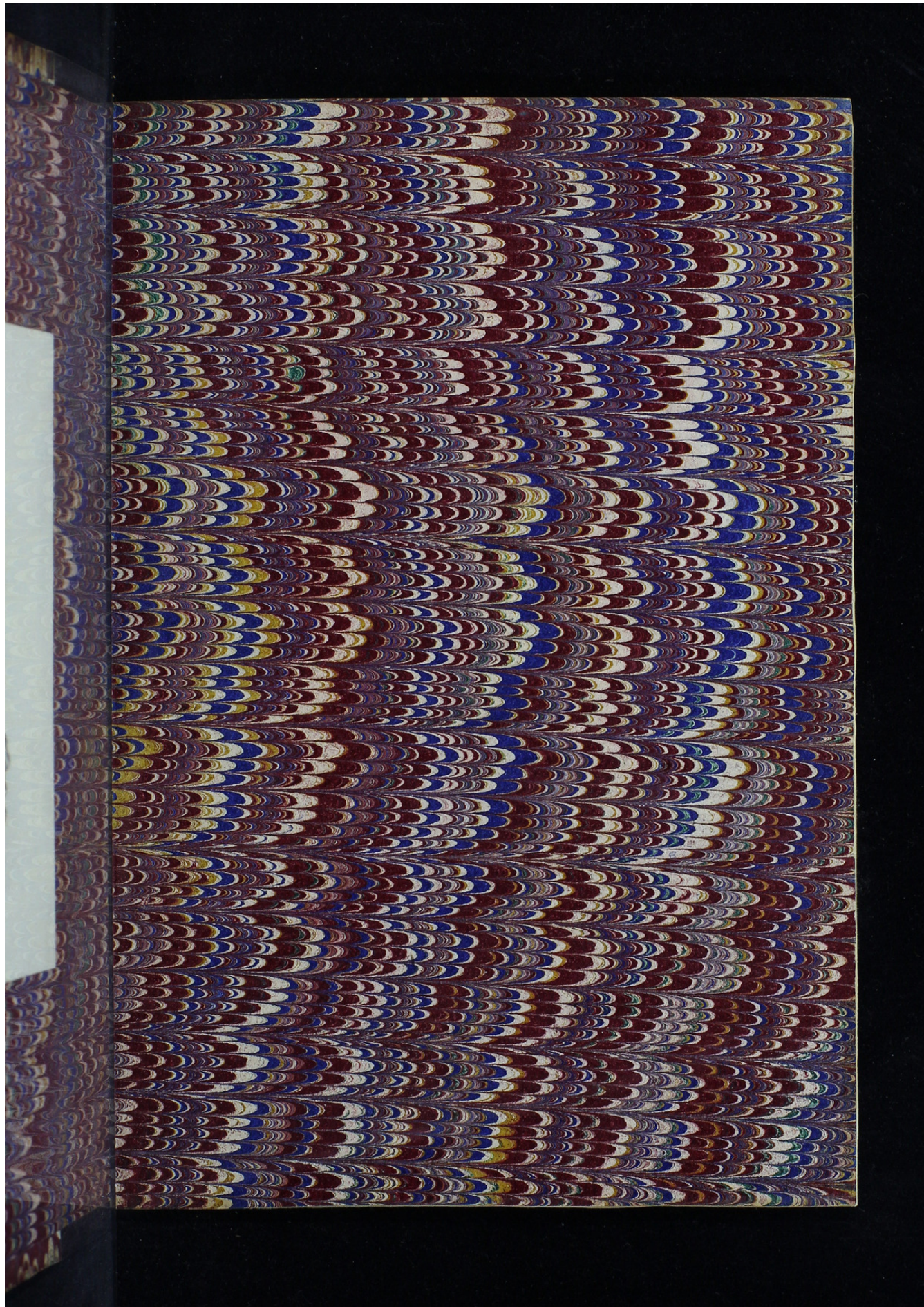

Bywater
K. 4.6

Inside upper cover

1st upper flyleaf recto

1st upper flyleaf verso

Hain, 1786. (Colon. Arnold. Therhoernen.)

By.

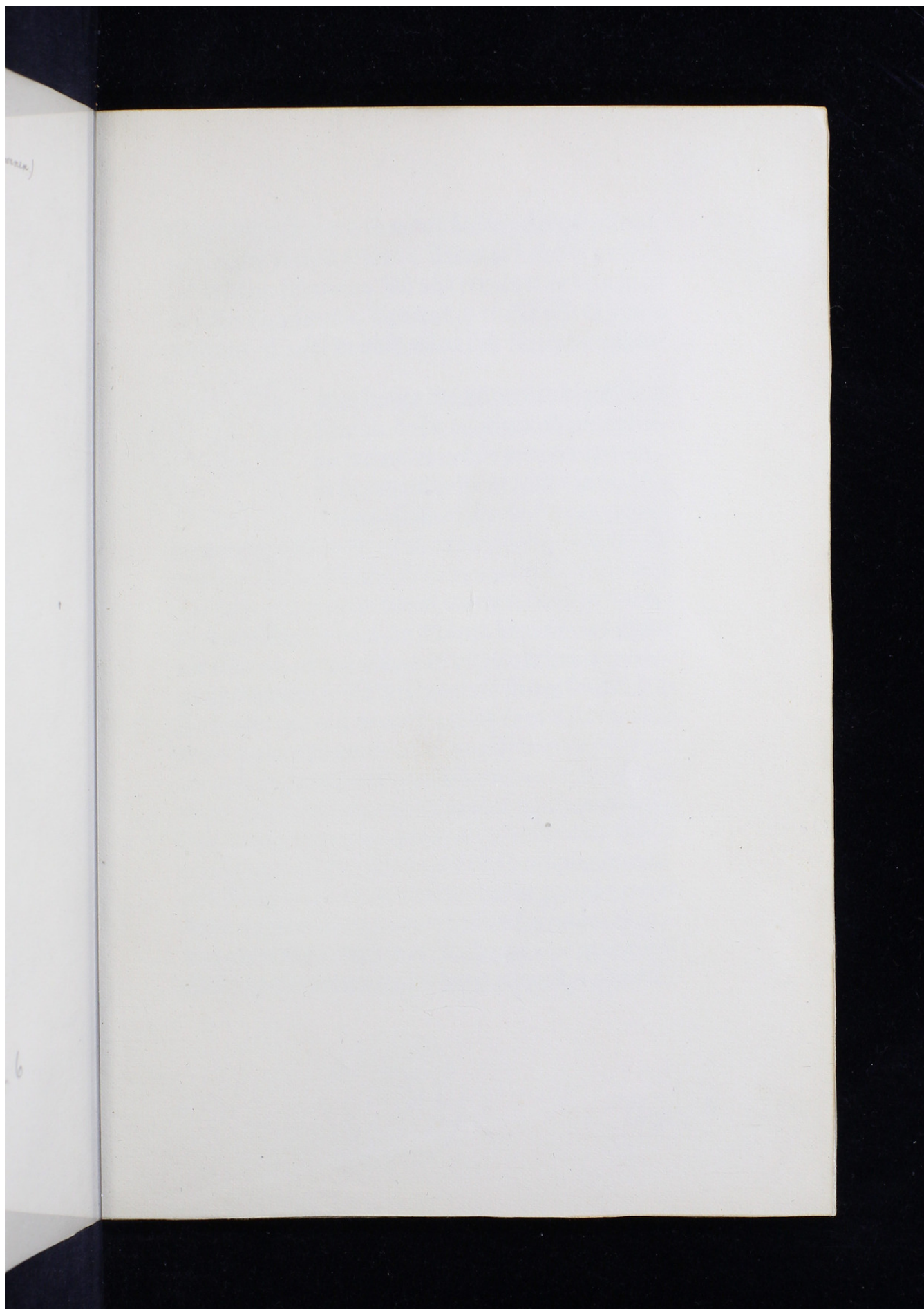
478

Collated & perfect. J. B.

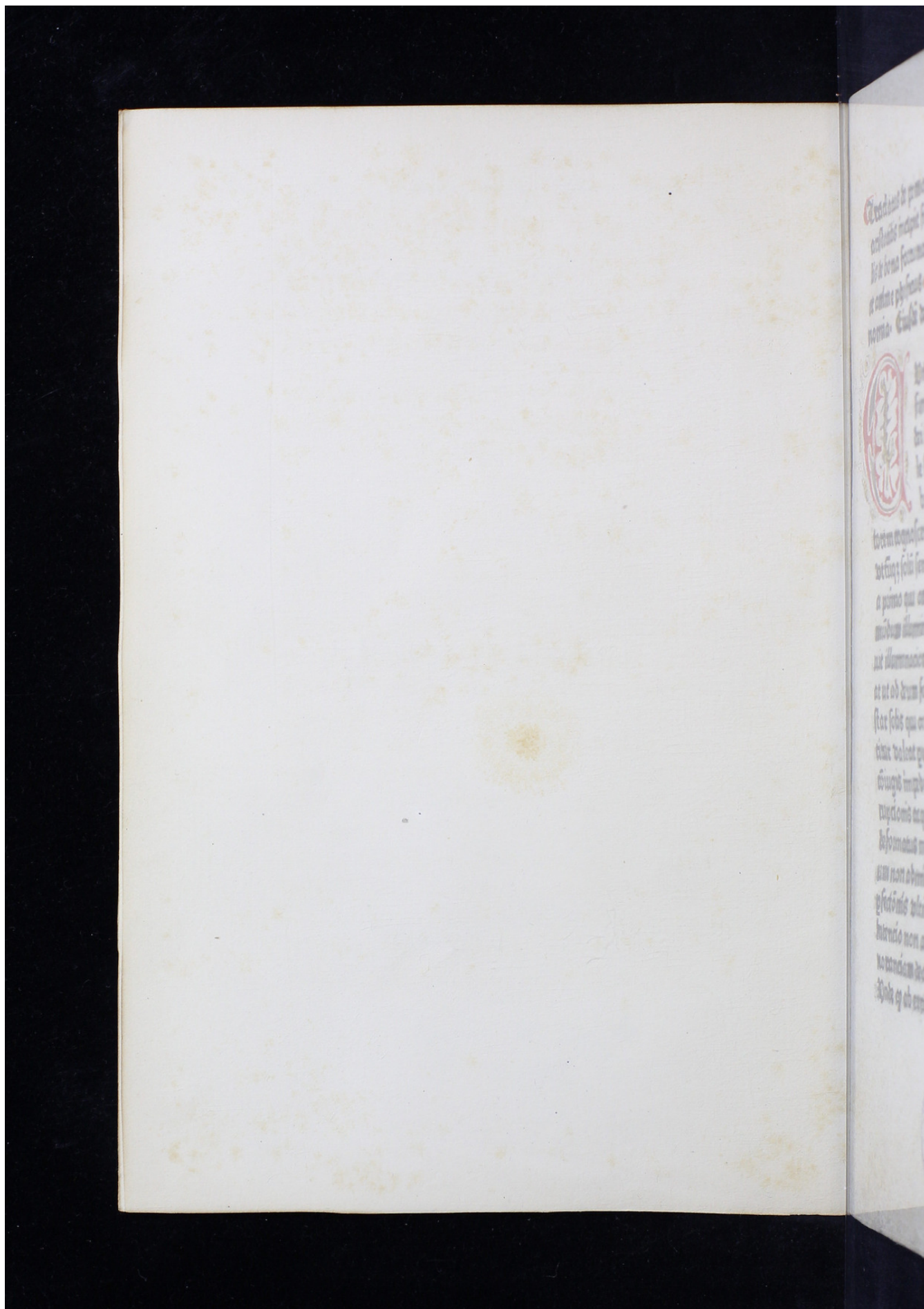
Byw. K. 4. 6

P. 958

2nd upper flyleaf recto

2nd upper flyleaf verso

29

Tractatus de pomis et morte in diti principis phorū
aristotelis incipit feliciter. **T**ractat⁹ eiusdē aristo-
telis de bona fortuna. **I**te ali⁹ tractat⁹ de dñā spūs
et anime phisicus. **T**ractatus eiusdē phi de phiso-
nomia. **E**iusedē de inūdacone mih fluuy in egipto.

Quoniam homo creaturarum dignissima
similitudo sit omnium ad ymaginē
dei factus. et nobile propter ignobi-
le sit creatum. sic ut nichil in eo no-
bilis estimat qm se suumq; crea-
torem cognoscere. sic nec dampnabitur aliquid qd
utiq; solū sensibilib; deditas ignorat. Nam licet
a primo qui omnem hominem venientem in hunc
mūdum illuminat. a sui vultus lumine nos signa-
uit illuminacionē prima et vltima relacōm recipi-
at ut ad deum fontē veri luminis finem suum ad in-
star solis qui orit et occidit et ad locum suum reu-
titur valeat puenire. cum ita obscuritate subiecte
cōiugis impeditur ex qua infirmitas omnis sibi cor-
ruptionis acquiratur ut terrene cōcupiscencie vicio
deformatus memoria honorabiliū electōis iudici-
um non admittat. **S**ed ignorācie cabigine deius
pfectōis vltime terminū ad quem pprie ducebat
intencio non attingat cum fm conscienciam et ig-
noranciam deo remotus sit aliquis aut ppmquus
Unde qd ab erroris huius dūio releuet et educat

Byw. K. 4. 6

de corporis tenebrarum palpabili densitate vite vi-
 am inueniat a qua miserabiliter deuiat atq; ad
 lucem pspicue veritatis oculos tenebris assuetos
 attollat: cum doctrinarum humanarum splendoribus ex-
 pedire illustrari. quibus sublimitate suam et vniuersi
 cognoscat opificis eum speculetur attentione conti-
 nua se nobilem et ignobilem estimet vicia comprimat
 ut vires corporis scienciarum transcendendo subsidio
 aptatione virtutum fiat suo principio firmis et in-
 deficienter eternitatis solatio potiatur. ¶ Pluribus
 quidem vite via esset iniqua nisi sapientes in des-
 monstracionibus doctrinarum eliminassent hominum
 vicia veritatis lucernam ipsis in huius carceris cor-
 poris accendissent et seipos prebentes exemplum
 ad respiciendum mortalia quorum est nulla stabili-
 tas et honorandum et timendum deum alios ad-
 durisset inter hominum plures a bestis nil differetes
 quoniam ad voluptates licentius bestiali discurre-
 rent appetitu. sed per hoc lubricitatem corporis inter
 virtutibus freno didicere modestie castigare. ut dis-
 solui iam mole corporea cupiant. mori non timeant
 et erecti de seculi fluctibus vno fulci probate securi-
 tatis priuilegio et felicitatis non dubie ad desiderij
 perfectionem eorum qualibet auditate conuertantur
 ¶ Quapropter nos manfredus diui augusti im-
 peratoris frederici filius dei gracia princeps tha-
 rentanus honoris montis sancti angeli dominus et

illustris regis comitadi serui in regno sicilie baiul⁹
 generalis humane fragilitatis casibus ob p^ordiū
 elemētoꝝ discordiam quibus consistimus sicut et
 ceteri subiacentes cum corpus nostrum infirmita-
 tis adō molestia macēaret ut illi de cetero posse cor-
 poraliter viuere crederemur et astantes ad nostros
 dolores multa torqueret angustia nos ut ipsi ti-
 mere de mortis imminēcia existimabant. Sed the-
 ologica physiologica qꝫ documēta iperiali aula diuī
 augusti serenissimi imperatoris dñi patris nostri
 venerabilium doctorum nos turba docuerat de na-
 tura mundi fluxu corporum animarum creatione
 eternitate ac perfectione ipsarum de infirmitate
 materiarum firmitate qꝫ formarum que naustra-
 gium vel defectum sue materie non sequuntur fixa-
 mente gerentes de nostra dissolutione non intantū
 ut ipsorum habebat opinio dolebamus quamuis
 de nostre perfectionis premio possidēdo non nostris
 initeremur iusticie meritis. sed soli misericordie
 creatoris. ¶ Inter que nobis currit liber aristot-
 elis principis philosophorum qui de pomo dicitur
 ab eo editus in exitu vite sue in quo probat sapien-
 tes de hospicij lutei exitu non dolere. sed gauden-
 tes ad perfectionis premium currere pro quo sum-
 nis laboribus studiorum onera seculi penitus fu-
 gientes tempus et vitam expendere minime peper-
 cerunt quibus astantibus diximus ut eum librum

legerent qui ibi colligerent nos viciū de huius
transitu non mereri quem librum cum non inueniretur
inter cristianos quoniam eum in ebraico legimus
translatum de arabico in hebreum sanitate re
habita ad erudicōnem multorum et de hebreā ling
ua transulimus in latinam in quo a compilatore
quedam recitabilia inseruntur. ¶ Nam dictum li
brum aristoteles non notauit. sed ne totus ab alijs
extitit qui causam hylaricatis sue mortis discere vo
luerunt sicut in libri serie continetur.

Quoniam clausa esset via veritatis sapientibus et
impedita via rectitudinis intellectuū conue
nerunt sapientes in vna domo et concordēs estima
runt declarare et intelligere viam rectitudinis per
quam homines viuere possent et non inuenerunt
nisi vnā viam que fuit vt homo id vellet proxi
mo qđ pro se et qđ subtrahat se turpi et confutatur
veritatem sumatq; iudiciū a seipso timeat crea
torem suum. ¶ Fuit in illo tempore quidam sapi
ens magnus et famosus et intelligens et eius no
men aristoteles et omnes sapientes sui temporis
audiebāt doctrinas suas et intelligebāt intenciones su
as et docebantur ab eo. ¶ Et cum applicuisset ad
tempora mortis sue et egrotasset infirmitate qua
mortuus extitit conuenerunt omnes sapientes
et venerunt eum videre et infirmitatis sue cau
sas cognoscere quem inuenerunt quoddam pōmū

in manu tenentem et adorantem illud. erat autē
 affectus nimia macie ob vehementiam infirmita-
 tis sue pro dolore mortis afflictus. ¶ Qui cum eū
 sic vidissent turbati sunt plurimum et appropin-
 uerunt se ei et etiam in appropinando se sibi inue-
 nerūt faciem eius claram ipsūq; iocūdu quos
 salutatione preuenit et tunc dixerunt ei. ¶ O do-
 mine et magister noster in principio cum te vidi-
 mus in nobis anima non remansit et sumus tur-
 bati ex hoc qd cognouimus super te egritudinem
 violentam et virtutem tuam nimium debilitatam
 ¶ Et cum videamus te letum et faciem tuam cla-
 ram Spiritus noster post qm exiit reuersus est
 in locum suum. ¶ Aristoteles vero de ipsis fecit rīdi-
 culum dicens ¶ Non cogitatis in cordibus vestris
 qd ego letor eo qd semper est euadere a nimia infir-
 mitate quam habeo quoniam bene scio me nūc mori-
 turum nec possum euadere quia dolor multum ex-
 creuit et nisi esset hoc pomum quod in manu mea
 teneo et qd odor suus me confortat et aliquantu-
 lum prolongat vitam meam iam expirassem
 ¶ Sed anima sensibilis in qua communicamus
 cum bestis fouetur odore bono ¶ Et ego letor qd re-
 cedo de hoc seculo quod est ex contrariis quia quod
 libet quatuor elementorum ex quibus creatur om-
 ne creatum quod est sub sole vnum est contrari-
 um alteri ¶ Nam vnum frigidum Aliud calidum

Aliud siccum Aliud humidum. et quomodo posset
 constare corpus compositum ex hmoi elemētis aut
 prorogari diu in vita nisi parum. **S**ed tempore
 quo quodlibet istorum elementorum est in equali-
 tate et alterum non contrariatur alteri nec domi-
 natur suo contrario tunc est conueniens vita sua
 et potest esse et viuere. **E**t tempore quo vnum do-
 minat alteri minuit alteri suū contrarium et debi-
 licat et tunc superuenit infirmitas et si inuenitur
 aliquis medicus multum sapiens qui cognoscat
 infirmitatem suam ut elementa debilia confortet
 et forcia debilitet. tunc reducunt corpus ad virtu-
 tem suam et potest conualescere de infirmitate sua.
Sed multi sunt ex eis qui nesciunt nec cognoscunt
 quid sit illud et adiciunt in egritudine sua et fa-
 ciunt defluere corpus ad perditionem et mortem.
Anima vero intelligibilis habet sub se animas
 et dominatur illis nec est composita. sed est vni-
 us simplicis elementi. et hec anima intellectualis
 est que cognoscit et discernit inter bonum et ma-
 lum et intelligit qd omnes linee que sunt equales
 ad aliam eyles sūt et scit qd tres est numerus im-
 par et quatuor est numerus par. et hec anima est
 que cognoscit creatorem suum et intelligit semet-
 ipsum. **Q**uia anima in solis tantum hominibus in-
 uenitur inter animalia mortalia. Alia autem ani-
 ma est rememoratiua q̄ facit hominē recordari eorū

q̄ obtus est. **T**ercia anima est que monstrat ho-
 mini in veritate sua quicquid occultum est eo tem-
 pore a presencia sua vt aliquis existens in vna ci-
 uitate ymaginatur se esse in alia ciuitate et hec a-
 nima est que videt sompnia ⁊ m̄lta que sūt similia
 futurorum. **Q**uarta anima est excogitativa ar-
 tium vt texē vel ordiri et horum similia et nisi qui-
 a tempus non est super hys texē sermones declācā
 vobis que fit vnaqueqz istarum animarum per
 seipsam et vtilitates suas et quicquid est necessa-
 rium vnicuiqz. **U**nus autem sapientum assisten-
 cium. respondit ei nomine symas dicens. **D**o-
 mine et magister noster semper bene fecisti nobis
 et docuisti nos multas sciencias et nunc age gra-
 tiam tuam nobiscum et conforta cor nostrum sicut
 confortasti cor tuū. vt discamus diem mortis nō timē
 et non turbemur sicut ceteri homines qui turbantur
 de morte sicut videmus de morientibus q̄ trans-
 eunt et sunt in timore et turbacione maxima que
 nesciunt quo vadunt et que sunt species eorum
 et tunc facies nobis duo bona. **U**num quia dabis
 nobis doctrinam ex qua cor nostrum confortabitur
 et hoc quia facies quiescere dubietates super te
 cordis nostri et plāctus nostros super recessu tuo a
 nobis quia finis tuus erit pax et quies perpetua
Cui respondit aristoteles. Ecce ego docebo vos
 quomō intelligetis et scietis veritates verborū meorū

et quis sit michi magnus labor ego odorabo odore
 huius pomi ad reduendum spiritus meos mecum
 quousq; finem verbum meum. quia scio qd inde
 habebo bonum premium quia vos intelligitis hmoi
 rem que non est res vacua vobis. ¶ **S**urgentes
 discipuli osculati sunt singuli caput eius. Et dixit
 eis. In primis interrogabo vos si confitemini crede-
 tis in sciencia phie que continet omnes sciencias
 q est vera et qui inquirat eam inquirat veritatem et
 rectitudinem et gradus altissimos et diuinos et per
 eam est differencia inter hominem et alia animalia
 ¶ **Q**ui dixerunt velimus nolimus confitemur sic
 esse Dixit. Si ita est sicut dicitis bonum qd proueit
 homini ex sciencijs et magno gradu quos appre-
 hendit per eas aut proueniunt homini in hoc seculo
 in quo sumus hodie aut post mortem in alio seculo
 Si vos dicitis in isto seculo in quo sumus prius q
 moriamur ergo gradus conuenientes sciencie non
 dedistis. Nam plures homines insipientes qui non
 ambulauerunt per viam rectam nec cognouerunt
 creatorem suum finierunt dies suos in bono et an-
 nos in desiderijs eorum et plures sapientes sunt q
 multiplicati sunt in sciencijs et intelligencijs et didi-
 cerunt doctrinas et cognouerunt creatorem suum
 et habent puationem boni et pacis. et vos si turbati es-
 tis et in morte timetis que est via et ingressus anime
 receptis a corpore ignoro ad apprehendendum qd us

diuinos et coniungendum se sapientibus anima
 huius et letis non datis sciencie gradus suos nec
 rationes suas sed demergimini in anima bestiali
 cum alijs bestijs. **I**tem dixit aristoteles. Adhuc
 interrogabo vos de alia questione. scitis qd mors n̄
 est aliud nisi recessus anime a corpore. dixerunt. sic
 dixit. estis vos aly gaudentes de hoc comprehendis
 tis et didicistis scienciam et estis dolentes ex eo qd
 non potuistis de ipsa discere nec comprehendere. dix
 erunt. sic. dixit eis. si ita ē fiat dicatis iam videtis qd
 corpus ignaz nō vidit nec audit nec itelligit aliqd
 nisi virtute anime coniuncte sibi in esse suo et corp⁹
 consensuens comessacioni potui et alijs delectacio
 nibus est cōtrarium anime ad ascendendum ad qd
 bonos et rectos ei quando recedit ab eo quod est
 contrarium perfectioni sui desiderij et ab eo quod
 est contrarium suo bono. **N**am declarau vobis
 qd homo non potest comprehendere sciencias nobi
 les nisi per gradus anime quando est purgata et
 perfecta et sanctificata ab immundicijs suis quando
 recedit de mūdicia q̄ est cū ea incarcerationa et contraria ē
 ex tra et inq̄rit delectā cōnes corp⁹ in comessacionibz
 et potacōibz et delectacōibz ad istar alioz aialiu iha
 bēciū aiam sapientē q̄ faciat eā p̄scere mot⁹ et de
 sideria sua quia per gradus excedit homo compa
 rem in gradu quando dominatur voluptatibz suis
 et cohercet naturam suam horrendo oblectamentis

corporis que immundant ipsam. sed inquit delicias
 anime in addiscendo sciencias dei qui creauit sua
 sapientia seculum suum et inuestigat vias suas et
 intelligit secreta sua et tunc aperti sunt oculi ani-
 me et deliciantur multum et delectantur delectatione
 dissimili delectationibus corporis quia omnes ille cre-
 bre corporis finiuntur et terminantur in nichilum
 et destruunt substantiam suam et faciunt ipsum
 descendere ad interitum. **S**ed delectationes anime
 sunt intelligere creatorem suum considerare opera
 celorum et sapientiam suam cursumque sperarum et
 formarum earum et quod omnia firmata et fundata sunt
 in sapientia et in sua scientia non potest comprehendere
 huiusmodi magnos gradus. speculet homo seipsum
 et subtilitatem membrorum unumquemque neruorum
 prestancium sibi motum et trahencium corpus ad
 quietem et motum et virtutes insitas in unoquoque
 membro ad seruium corpus in quo nichil addibile
 vel minuibile est et per hoc potest cognoscere creatorem
 suum in veritate sua et sciet quod scientia hominis dum est in vi-
 ta est despecta et anima que desiderat scire huiusmodi scias et
 addiscere ipsas est perfecta et recta et hec anima non tristabitur
 nec turbabitur quando recedet a corpore quod pertradit perfectio
 desiderii et inquisitionis sue et nescitis quod per hunc purus et
 perfectus mortificauit omnia desideria sua in hoc seculo in comest-
 ratione potu et vestitu et alijs delectationibus et thesauris au-
 reo et argenti et percipit omnes delectationes adducere ipsum

ad destructionem corporis et anime et qui inten-
 tus est multum comestioni et potui et vitur
 hmōi minimis delectacionibus in quibus delectatur
 tantum tempore quo comedit corrumpit corpus su-
 um infirmitatibus et tristitijs quia propter mul-
 tam comestionem et potum crescūt humiditates
 nascentes in corpore a quibus est gradib⁹ vite ho-
 minis et vite⁹ sua. et vna est sanguis a q̄ est vite
 minera. et est calidus et humidus. Secunda est
 melancolia que frigida est et sicca. Tercia est cole-
 ra que est calida et sicca. **Q**uarta flegma quod
 frigidum est et humidum et quod habet istorum mi-
 nuitur et augetur et alterat naturam suam prop-
 ter superfluam comestionem et vitur et simili-
 ter qui multum vitur voluptate venerea inueterat
 corpus suum et substanciam suam macilencat et
 sapiens memoratur qui desperit omnes hmōi et
 odiuit et perfecit animam suam inquirendo sci-
 enciam creatoris sui qui de nichilo fecit ipsum ens
 Ipse est qui letari debuit in mortē que est recessus a-
 nime a corpore. **N**am quam vituratem haberet ip-
 se inuitat ex quo mortificauit delectaciones om̄s q̄
 sunt despecte et viles p̄mmo exultare debuit in tem-
 pore quo anima sua approximauit creatori suo et
 delectatur in claritate sua quoniam non timet ap-
 proximare seipse nec inuenit contradictorem nec
 repulsorem sicut anime que sequit̄ sunt viturates.

nec intenderunt sciencijs nec direperunt vias earū
 et hy sunt qui non possunt appropimare nec perue
 nire ad illum locum sed inveniunt contradictorem
 et repulforem et vos alij si estis sapientes et intelli
 gentes vt dicitis qui et odiuistis omnes delectacō
 nes corporis sic tenemini facere per viam sciencia
 rum de quo turbamini vel timetis. si cepistis radi
 cem diligite fructum ¶ Respondit Symas Domi
 ne et magister noster multum fecistis nos ama
 tores mortis quoniam ante valde timuimus. et
 post ipsum respondit vnus de discipulis dictus me
 lion. Usq; modo multum timebam de morte et nūc
 conticitor et paueo de longitudine vite. Respondit
 cariton et dixit ei Quare tristaris et paues de vi
 ta et longitudine dierum. quia si affectas mortem
 aut inquiris ipsam. eam inuenies nec erit qui con
 tradicat tibi ¶ Cui rōdit melion Non est ista vi
 ri prudentis responsio vt tu es quia licet de morte
 non timeam tam ipsam non quero anteqm perue
 niat. quia vtilitas hominis in vita est ut ascen
 dat in altissimos gradus et apprehendat sciencias
 et intendat vix philosophie quia per ipsam cog
 noscet creatorem suum quousq; perueniat per sua
 scienciam ad primum operatorem qui de nichil
 lo fecit ens et qui est inceptor omnium inceptio nū
 et omnium principioꝝ principiu et q; scilm nō p̄t ipsū
 sustinere et ignorās anima ipm nō cognoscit q; sua

sciencia propauit speras et in quilibet spā stellas iuda
 das dedit ipsis virtutem dominandi in hoc mundo
 inferiori et faciendi bonum et malum etiam mor
 tem et vitam . diuicias et paupertatem et totum
 hoc virtute gubernatoris et rectoris et illi
 qui respiciunt in stellis et respiciunt in domo hu
 ius seculi dant virtutem et dominium stellis et
 faciunt eas deum et seruiunt illi et laudant eum
 et cogitant quod omnia que faciunt faciant a seipsis
 et earum vi et quod virtute sua dominantur et in hoc
 decepti sunt sapientes antiqui fecerunt multas ma
 iestates similes stellis quibus seruebant et obtin
 sunt radicem. Et quilibet aptabat sibi vnam stella
 rum quam volebat. **¶** Alij solem . Alij lunam.
¶ Et alij alias. et si hoc fuisset ut isti sapientes intel
 legerunt aut cognouerunt oportet quod opera stel
 larum et cursus earum semper essent vno modo
 tantum nec mutant imperata nec incedunt secun
 dum virtutem ipsis datam ad faciendum volun
 tates earum et desideria et in incesu earum in as
 cendendo et descendendo. Nunc et de oriente ad oc
 cidens. Nunc de occidente ad oriens. mouentur se
 cundum voluntatem suam sine contradictore quia
 stelle omnes simul sunt sicut seruus cui iniungitur
 facere rem tñ vnā et nō habet posse in se variādi
 nec mutādi a earū motus et cursus nō est a seipsis
 et earū virtute quod spā superior ē illud quod facit moueri omnes

et est data hęc virtus in specia prima pro parte cre
 atoris sui sicut ostensum est in libro philosophie
 in quo substantiantur omnes sciencie et in quo intel
 liguntur fundamenta earum et omnes homines
 primo in hoc errabant usq; ad aduentum noe qui
 fuit primus ad cognoscendum creatorem sperari
 et ipse cognouit qd quelibet res et ipsum principiū
 habebat scienciam et gradum maiorem altum et
 altissimum. Et post noe natus abraham qui fuit
 sapiencior omnibus et addidit tantum et intellex
 it qd tota generacio sua ibat in errore et tunc pre
 cepit ei deus vt ymmolaret vnicum filium suum
 et voluit hoc facere cum esset perfectus ad seruiciū
 dei et cognouit qd sol et luna et omnes stelle habe
 bant motorem primum non est secutus viam pa
 tris sui qui adorabat ydola deorum in charam que
 erant ydola lune et tota generacio sacrificabat y
 dolis et seruibant eis et filios et filias et doue le
 maisnie goulas subiciebant sibi ignis et ille qui
 peruenit ad istum gradum et intelligit in via phis
 sicut fecit ipse est aueniēs vt querat mortem sicut
 tu dicis. h̄ ego nondū pueni ad istum gradum altū
 qd nō quero mortē quousq; veniat qd nō ē possibile
 modico viuere et me peruenire ad istam scienciam
 et hi9 magnum gradū. Respōdit aristotiles cari
 toni. placet michi respōsio melonis et multum ser
 mones sui placuerūt nob q veritate respōdit et ego

confiteor verba sua et laudo intentionē suam. **R**es-
 pōdit vnus ex discipulis nomine arastaratus. **M**a-
 gister noster iunge plus gracie nobiscum. et doce
 nos quomodo addiscemus philosophiam. que ha-
 bet istum magnum gradum. que trahit hominem
 ab obscuritate ignorantie et a tenebris stulticie ad
 lucem sciencie et claritatē intellectus. **R**espōdit aris-
 toteles. qui vult intelligere phiā et vult esse sapi-
 ens legat et addiscat octo primos libros quos ag-
 gregauit quousq; veniat ad librum de anima et de
 ipso cognoscat et intelliget vbi in corpore est sedes
 anime sue. et naturam suam. et si ipsa est in ipso in-
 carcerata aut si est anteqm sit in eo. aut creata cū
 corpore. aut si requiescit in eo. aut si surget et susci-
 tabitur. aut quare celatur oculis omnium anima-
 lium postq̄ recedet a corpore. aut finiatur cum eo et
 cum respiciet in hys euentibus anime. tunc cognos-
 cet creatorem suum et ibi in viam rectam nec de-
 clinabit ad dextram vel sinistram. et hic est maxi-
 mus gradus quo non est alcius. **E**t ego iam decla-
 rauit vobis viam veritatis et non exiui a semita ver-
 ta. quia docentes et dantes doctrinam non debent
 mentiri nec falsificare sermones suos. **E**t sciatis qd
 omnis qui cohercet desideria corporis et prebet ani-
 me sue doctrinam philosophie. et scit gradum quā-
 do recedit a corpore et quando superuenit ei mors. si
 timebit aut turbabit hoc non ptinget ex p̄fā scia

et non pueit ad finem sciencie phie. omnes em hoc
audientes ipsu despicient. h qui no declinat a vijs
sapientum et affligit animā suam et cohercet natu
ram suam. cofidit in creatore suo et re pbat malū
et eligit bonum et non pauescit de morte. pueiens
est vocati eum sapiētem. et ad finem phie puenisse
dicatur. Non aut ille qui viam sciēcie intellexit et
turbatur de morte quando anima recedit a corpore
quonia que vtilitas est sciencie sine fructu. ppter
hoc oportuit vt mittēt phia ad instruēdū ignaros
ea que nō intellexerunt sciēcijs et doctrinis. nec cog
nouerunt creatore suum et eoz scire nō pprehēdit
bonum ul malum. nescientes nisi quantū didicerūt
infantes boni vel mali et qui ipsis pntent doctrinam
vite bone ac recte ipsam capiunt. et stat firma in
anima sua nec diluitur nec mutat. et similiter qui
eos docet viam nō rectā. h in hos et qui tenet viā
non rectam magna est differentia. sed primi quos
diximus licet sint in bona viā similes sūt bestijs et
non habēt differentiam inter eos et bestias que in
bonam viam ab homine freno duant. et hy sunt q
non comprehendunt scire per seipos. ¶ Et est alia
species hominum quorū sensus et intellectus est
paratus et potens ad omnia et omnia vident in aīs
eorum. et eoz secte due sūt quorū primi dicunt se
culum non habere principium neqz finem neqz alis
quid esse sub sole nouum. sed qz generatio preterit

et generatio aduenit terra aut in eternū fuit. et nō
 habet sustentatorē aut gubernatorē et hy sunt q̄
 negant radicē. ¶ Et alij sūt naturaliter sciētes q̄
 dicūt q̄ anima firmiter sit creata cum corpore vel
 de corpore et donec corpus existit et aia eius existit
 in esse suo et faciūt demonstracōez hmoi intencionis
 de puero qui donec puulus est et tener non recipit
 sciēcias nec habet intellectū eo q̄ corpus eius te-
 nerum est et humidū et nō puenit ad robur suum
 q̄ si hoc esset q̄ anima esset alteri? creacionis q̄m
 corpus. corpus impediret aiam ad intelligendū maxi-
 me cū infirmato corpore anima infirmet et et infir-
 met. Ita q̄ ppter infirmitatē corporis uaria uide-
 at et loquat et minuat intelligēcia sua. Hy intelli-
 gunt et apprehendūt magnā dei sciēciā et eius opa
 ex mēbris corporis et substācia et neruis. ¶ Et ego
 iam declarau in libris quos aggregaui huiusmodi
 questiones et ostendi impossibilitates eaz et destruxi
 eas p̄m uiam ueritatis sciēcie. ¶ Cui assistentes sco-
 lares dixerūt. Dñe et magister noster doce nos que
 sit recta scia quā homo debet discere et intelligē ac-
 quomō ascendit p̄ eam ad magnū gradū scie recti-
 tudinis. Quibus rōdit aristoteles. Nulla sciētū est
 firmā sciēcie phie que clarificat aiam et facit eam
 delectari in hoc seculo in p̄fectiōe et ueritudine quod
 est p̄ncipiū bene esse sui. et p̄ illam datur ei p̄phendē
 et intelligere bonū alteri? seculi. et qui inuenit eam

vitā inuenit in utroq; seculo quia in octo libris in-
 ueniunt omnes vie sciēcie quibz homo potest p̄hen-
 dere et h̄re p̄cipia ad vias oīm meethodoz et scire
 rationes adductas sup eas q̄ racōnabilit̄ adherēe
 rebus disputabilibz et q̄ discoherent ab hys nō ha-
 bentes rectā viam p̄ quā aliquid veri sciri valeat et
 huiusmodi rōnes sunt vicine veritati et tñ vere nō
 sunt nec sūt vtilēs. sed sūt ut p̄ eas ostēdat̄ an da-
 tur audacia loquētis in sciencia sua ad debilitanda
 verba socij sui a supanda verba vi sue sciencie cum
 rōnibus ordinatis a mirabilibz. et ad hoc q̄ socius
 non habeat potēciā resistendi et hec sciencia vtilis
 est ut ē vtilis scorpio in tyriaca quia licet sit topicalis
 tñ si datur patienti dolozē minuit a p̄stat remediū
¶ Et racōnabilit̄ deest p̄ h̄m scire omnes huiusmodi
 rōnes eo q̄ sophisticē nō fallat̄ nec v̄bis capiat̄. et
 intelligat locos et p̄pōnes in quibz fit et sophisma
 et in hys libris ē veritas omnium scienciarū. sed nō
 sunt p̄cularia. et aggregavi quēdā aliū librū qui
 dicit̄ mechap̄hica et declaravi in eo q̄ firmamētū
 supius et stelle non sūt de naturis quas videmus
 esse sub luna a sūt alteri⁹ natuē q̄ scire et intelligē
 non habens potēciā nec v̄ritē a illic supius aia
 sapiēs influxit corpori. nec est cōposita ex alia nat̄a
 ymmo simplex munda a pura a beata est aia q̄ nō
 est ifecta prauis opibus hui⁹ mūdi et icallēxit crea-
 torē suū a ip̄a ē q̄ ceūt̄ i locū suū de hys magnis

non cum delectacōnibus corporie que sūt despecte. ⁊
 re anime peccatrici q̄ nō h̄z vir tutē nec posse redēdi
 ad locū suū nec p̄t ascēdere in patriam suam q̄ tur
 pia opa delectacōis impediūt ascensū ei⁹ sursum. ⁊
 cum applicasset sapiēs ad finē horū p̄mouū incepe
 runt manus sue titubare a quibz pomū cecidit qd̄
 tenebat. Et cū cepisset migrescere facies exspirauit
Super quē scolares promi singuli ceciderūt et oscu
 lati sūt eum. Et eleuaueūt cōmunē ululatū plorā
 tes ploratu magno. Et dixerūt. Ille qui recolligit
 p̄ horū animas tuam recolligat animam et ponat
 eam in thesauris suis sicut dignum ē animam ho
 minis directi et perfecti sicut tu es. ⁊.

Explicit liber de pomo et morte aristotilis. ⁊.

Incipit liber de bona fortuna.

Abitum autē utiqz erit hys dicere
 quoniā de facilitate est pmo de bona
 fortuna. putāt em̄ multa felicem vitā
 eam q̄ bona fortuna esse aut non si-
 ne bona fortuna. et recte forte. sine et
 exterioribus quoz fortuna est dñā: nō cōtingit felī-
 tatem esse. ¶ Determinandū igit̄ de bona fortuna et
 simpliciter benefortunat⁹ quis est et quibz ⁊ circa
 quid Primū quidē igit̄ sup hoc utiqz quis ventens
 et p̄siderans dubitabit. ¶ Neqz ei utiqz dicet quis
 fortunā qd̄ est natura. Natura em̄ semp̄ cuius est
 causa huius ut in pluribus autem similiter factua
 est. fortuna aut̄ numq̄ sed inordinate et ut accidit
 p̄pter quod fortuna in talibz ē neqz utiqz intellectū
 quendam aut racōnem rectam. Et em̄ hic nō mi-
 nus est ordinatum et semper similiter fortuna autē
 non. p̄pter quod et plurimus intellectus. et racio
 ibi minima fortuna ubi at̄ pl̄ma fortuna. ibi minimus
 itellctus p̄ forte qd̄ fortuna est ut a ra qd̄ a dei. a his
 non utiqz videbitur. deum autem dignificamus do-
 minum existentem talium. ut dignis distribuat et
 bona mala. fortuna autem et que a fortuna aut ve-
 re velut utiqz contingit. sunt. Si autem deo tale
 attribuumus prauum ipsum iudicem faciemus. ut
 non iustum. et hoc non conueniens est deo. sed tam̄

lye

extra quidē hoc in nichil aliud fortunam utiqz quis
ordinabit itaqz in animū qd horū utiqz aliquid eēt
intellectus quidem utiqz et ratio et sciēcia omnino
ex traneum quidē vidēt eē. ¶ At v ro neqz cura et
benivolencia que a deo videbit utiqz esse bō fortuna
eo qd prauis euemat. ¶ Deum em̄ prauorum non
veri sile curam habere. restat igit et conuenientiss
mum bone nature est natura. est aut bona fortuna
et fortuna in hys que nō in vobis existūt. Non au
tem quorū ipsi domini sumus et potentes operari
ap̄ter qd iustum s̄m qd iustum: Nullus dicet bene
fortunatum neqz fortem neqz totaliter eorum qui
secundum virtutem nullum. in nobis enim est hec
et habere et non habere. sed iam et in talibus conue
nientissime bonam fortunam dicemus. et. Nobilem
enim bene fortunatum dicimus. et totaliter cui cas
sia bonorum existunt. quorum non dominus ipse ē
sed tamen neqz h̄y utiqz principaliter bona fortu
na dicitur. Est autem et multipliciter bene fortuna
tus dicitur. Et enim cui preter cogitationem suam
accidit aliquod bonum operari. bene fortunatum
aimus. ¶ Est igitur bona fortuna in eo quod bo
num aliquod existit preter racionem. et i eo quod
est malum non sumere racionabile. Sed magis et
conuenientius bona fortuna utiqz videbitur esse in
eo quod est bonum sumere. Quod et secundum se
ipsum videtur eufortunium esse. In eo autem quod

est malum non sumere per accidens eufortunium
 Est igitur bona fortuna sine ratione natura bene
 fortunatus enim est sine ratione habens impetum
 ad bona et hoc adipiscens hoc autem est natura
 In anima enim inest natura tale quo impetu fieri
 mur sine ratione ad que utiqz bene habebimus
 et si quis interroget sic habentem propter quod hoc
 placet tibi operari. nescio inquit sic placet michi
 Humile patiens hys qui a deo aguntur. ¶ Etenim
 a deo recti sine ratione impetum habent ad operari aliquid
 quid bonam autem fortunam non habemus convenienti
 enti et proprio nomine appellare. sed causam frequenter
 amimus esse ipsam. Causa autem alienum
 a nomine. Causa enim causa aliud est. et sine im
 petu adipiscens bona causa dicta puta aut nul
 lum non sumendi. aut iterum non existimans
 bonum accipere. bonum sume. ¶ Est igitur talis
 bona fortuna differens ab illa et videtur hoc in
 rerum euentu fieri et secundum accidens bona for
 tuna. Itaqz si talis est bona fortuna. Sed ad fe
 licitatem talis utiqz erit bona fortuna magis pro
 pria cuius in ipso principium impetus est adipiscen
 dum bona. ¶ Quoniam igitur est felicitas non si
 ne exterioribus bonis. hec autem sunt ex bona for
 tuna. Sicut satis diximus cooperatiua utiqz erit
 felicitati. De bona quidem igitur fortuna dicta
 sunt hec.

Quoniam autem non solum prudentia facit
 eupragiam et virtutem. Sed dicitur etiam
 bene fortunatos bene operari tamquam fortuna be-
 ne faciendi eupragiam et eadem scientie. confide-
 randum est verum est natura hic quidem bene for-
 tunatus. hic autem infortunatus. an non et quomo-
 do se habet de hijs. ¶ **Q**uidem enim sunt bene
 fortunati videmus. Insuper enim existentes
 dirigunt multa in quibus fortuna dominat. Si au-
 tem et in quibus ars est multo magis et fortuna
 meret. puta in militaci et gubernatura. ¶ **U**trum
 igitur ab aliquo habitu isti sunt aut non eo quod ip-
 si quales quidam sunt operatiui sicut eorum que
 bene fortune. Nunc quidem enim sic putant ve-
 natura quibusdam existenbus. Natura autem
 quales quosdam facit. et confestim a nativitate dif-
 ferunt que ad modum hy quidem glauci hy au-
 tem nigrorum oculorum eo quod tale secundum esse
 tale oportet et habere. sic et bene fortunati et infor-
 tunati. ¶ **Q**uidem enim non prudentia dirigunt
 manifestum. non enim sine ratione prudentia sed habet rationem
 propter quid sic operetur. ¶ **H**ij autem non habent
 utique dicere propter quid dirigunt. ars enim
 utique esset. ¶ **A**mplius enim manifestum insu-
 perientes existentes. non quia circa alia hoc qui-
 dem enim nichil inconueniens velut ypothetas ge-
 ometricus existens. sed circa alia negligens et

insipiens erat et multum aurum nauigatis perdi-
 dit ab hys qui in bysancio quingentorū talentos-
 rum propter stulticiam ut dixerunt. Sed quod
 et in quibus fortunate agunt insipientes. Circa
 nauitiam enim non maxime industry bene for-
 tunati sed quemadmodum in corillorū casu hic
 quidem nichil aliud autem iacet eo q̄ naturam
 habet bene fortunatā à eo q̄ ametur ut aiunt
 a deo et extrinsecum aliquid sit dirigens utpus-
 ta nauis male regibilis melius frequenter na-
 uigat. Sed nō propter se ipsam sed quia habent
 gubernatorem bonum. Sed sic q̄ bene fortuna-
 tum. daimonem habet gubernatorem. sed incon-
 ueniens deū aut daimona diligere talem. Sed
 non optimum et prudentissimum. Si itaq̄ necesse
 aut natura. aut intellectu. aut cura quadam
 dirigēcia aut nō sūt natura utiq̄ erunt benefor-
 tunati. At uero natura quidem causa aut ei⁹
 quod est semper similiter aut eius quod ut in plu-
 ribus fortuna autem contrarium. Siquidem igitur
 quod preter rationem adipiscitur fortune uidetur
 esse. Qui autem propter fortunam benefortuna-
 tus non utiq̄ uidebitur talis esse causa semper eius-
 dem aut ut in pluribus. Adhuc si quia talis o-
 portet accidere sicut quia glaucus non acute non
 fortuna causa sed natura. Non igitur est bene-
 fortunatus. Sed uelut bene naturatus. Quare

hic utiqz erit dicendum quia quos dicimus bene-
 fortunatos . non propter fortunam sunt . Non igitur
 sunt benefortunati . fortunati enim quorum
 cumqz causa fortuna bona bonorum . **S**i autem
 sic . verum autem erit fortuna omnino aut erit qui-
 dem sed non amplius . sed necesse et esse et causam
 esse . **E**rit igitur et bonorum aliquibus causa . aut
 malorum . **S**i autem omnino segregandum et
 nichil a fortuna dicendum fieri . **S**ed nos alia ex-
 istente causa propter non videre . fortunam esse
 aimus causam . propter quod et diffidentes for-
 tunam ponunt causam sine ratione humane ratio-
 cinacioni tamqm existente quadam natura . hoc
 quidem igitur aliud probleuma utiqz erit . **Q**uo-
 niam autem videmus quosdam semel benefortu-
 nate agentes . propter qd nō et iterū . sed propter
 illud dirigere vnum et iterum eiusdem enim eadem
 causa . non igitur erit fortune hoc . **S**ed cum idem
 euenerit ab infinitis et determinatis erit quidem
 qd bonum aut malum . **S**ciencia autem non erit
 ipsius aut propter experientiam . **Q**uonia m didis-
 sissent utiqz quidam benefortunati aut et utiqz
 omnes science . quemadmodum inquit socrates
 eufortunacio esset . **Q**uid igitur prohibet acci-
 dere alicui deinceps talia multociēs . non quia hoc
 oportet sed quale utiqz erit cubos semper longa ia-
 cere numquid igitur non sunt impetus in animis

Numquid igitur non sunt impetus in anima.

Hij quidem a ratiocinatione . hij autem ab appetitu et p̄mi ipsi sunt Natura quidem . Si propter concupiscenciam delectabilis ⁊ appetitus natura quidem ad bonum tendet semper . Si ita qz quidam sunt bene nati quemadmodum indocti non scientes que oportet sic bene nati sunt et sine ratione impetum faciunt secundum q̄ natura aperta nata est et concupiscunt . et hoc et tunc et sic ut oportet et quando isti dirigunt et si contingat insipientes existentes et sine ratione quemadmodum et bene erūt nō doctiles existentes tales autem et bene fortunati quicumqz sine ratione dirigunt ut in pluribus . **N**atura igitur bene fortunati erunt utiqz autē multipliciter dicitur bona fortuna . hec quidem enim operaturi ab impetu et p̄elegantibus operari hec autem ipso . Sed contrarie et in illis in quibus ratiocinasse videntur dirigunt et bene fortunata egisse aimus . Et iterū in hys si voluissent utiqz s̄m quod minus suffissent bonum . **M**illos quidem igitur benefortunatos agere propter naturam contingit . Impetus enim et appetitus existens cuius oportet dixerit . **R**atiocinatio autem insipiens et eos quidem qui hic quando quidem ratiocinatio non visa recta esse . fortuna autem ipsius causa existens concupiscencia ipsa recta existente saluamus sed ē

Sed est quando propter concupiscenciam ratiocinatus est veruntamen sic et in fortuna egit. In alijs itaqz quomodo erit bona fortuna secundum ensy iam appetitus et concupiscencie. ¶ At vero si hic bona fortuna a fortuna duplex et ibi eade a plures bone fortune. Quomiam videm⁹ preter omnem scienciam a ratiocinacionem recte bene fortunato agentes quosdam. Manifestum quia altera utiqz aliqua erit causa bone fortune. illa autem utrum bona fortuna est aut non est. que concupiuit que oportuit et quando oportuit ratiocinacio quidem humana non utiqz huiusmodi erit causa. Non enim utiqz omnino sine racione hoc: neqz naturalis est concupiscencia. Sed corrumpitur ab aliquo. ¶ Benefortunate quidem igitur agere videtur quia fortuna eorum que preter racionem causa. hoc autem preter racionem preter scienciam etenim quod vniuersaliter aliter videtur non a fortuna sed videtur propter hoc itaqz iste quidem sermo non ostendit quod natura bene fortunato agat. sed quod non omnes qui videntur bene fortunato agere propter fortuna dirigunt sed propter naturam neqz quod non sit fortuna causa nullius ostendit. Sed non omnium quorum videtur. hoc quidem utiqz dubitabit alijs vix fortuna causa huius illius quod est concupiscere quod oportet a quibus aut sic siquidem omnium erit. Etenim eius quod est intelligere a consiliari. Non enim consiliabatur consilians et aequam consiliare ut

Sed est principium quoddam. neque intellexit intelligere
 prius quam intelligeret et hoc in infinitum. Non igitur
 eius quod est intelligere intellectus principium neque con-
 siliandi consilium. ¶ Quid igitur aliud quam fortuna
 Ita a fortuna omnia sunt aut est aliquod prima
 principium cuius non est aliud extra ipsum aut quia tale se-
 cundum esse tale potest facere. ¶ Quia autem querit hoc
 est quid motus principium in anima. palam quem
 admodum in toto deus et omne illud. mouet enim ab
 quo modo omnia quod in rebus diuinum. et spiritus hominis
 autem principium non ratio. sed aliquid melius
 ¶ Quid igitur utique erit melius et scientia et intel-
 lectus nisi deus. virtus enim intellectus organum
 et propter hoc quod olim dicebat. bene fortunati vo-
 cantur. qui si impetum faciant discurrunt sine ratione
 existentis et consilii non expedit ipsis: habet enim
 principium tale quod melius intellectu et consilio. ¶
 Qui autem rationem hoc autem non habent neque diuinos
 instinctus. hoc autem non possunt. Sine ratione
 enim existens adipiscunt. et horum prudentiam et sa-
 pientiam velocem esse diuinatoriam et solorum non eam
 que a ratione oportet suscipere alij quidem propter
 experientiam. hi autem propter consuetudinem in-
 considerando uti deo autem per se hoc et bene videt
 et futurum et presens et quorum perijt ratio. Sic
 propter quod melancholici et recte diuidentes. videt
 enim principium amissa ratione valere magis

et quēadmodū cēci memorānt magis. amissisq; hys
 q̄ ad visibilia. virtuosus esse: quod memorat. ma-
 nifestū itaq; quomā due sūt species bo ne fortune
 hec quidē diuina ppter quod ut vident bene fortuna-
 ti: ppter deū dirigere. iste autē est qui fm impetum
 dire ciuus. alius autē qui pter impetū. sine racione
 autē ambo. ¶ Et hec quidē cōtinua bona fortuna
 magis hoc autē nō cōtinua pticulaciter quidē igitur
 de vnaquaq; virtute dictum est prius. ¶ Quomā
 autē segregare volumus potenciā ipsaz. et de vir-
 tute articulatum tractandū ea que ex hys quomā
 vocamus. kalokagachiam. q̄.

¶ Explicat liber de bona fortuna.

Liber de drā spūs et anime. incēpit feliciter.
 Constantin⁹ arabic⁹ luce amico suo scriptori e⁹ dā
 regis hoc op⁹ edidit. et Jōhes byspalēs ex arabico
 in latinū raymundo tholetano archiepo tñstulit.

Interrogasti me honoret te deus de differē
 tia que est inter spiritum et animā ut scri
 berem tibi que dixerunt antiqui in ea. Et
 ecce scribo tibi collecta que exscpsi de libris
 platonis qui vocatur acadon et de eius li
 bro qui vocat athime⁹. et ex libris aristo
 tilis p̄hi et theophrasti atz bādidis in aia ⁊ ex lib⁹
 quoqz galiemi quem fecit de cōcordia q̄runda s̄māz
 gloriosissimi yporatis atz platonis et exitus ei⁹ de
 galiemi quē fecit in ope cyrurgie et in utilitatē mē
 broz et vsus sūi eo maxia breuitate. qz noui te va
 rys negocijs occupatum et in opibus legis valde
 sollicitum. et q̄a pre angustia temporis impossibile
 est ē in hi⁹ libris aspicerē. et credo quia hec q̄ scrip
 si tue sufficiant peticioni deo auxiliante. maxie cum
 sis in sciēcia natūali valde peritus. Et nūc incipiēs
 Dicā prius de spiritu et postea de anima. qz q̄ volūe
 scire drāz inter duas res nāe est primū scire qd sit
 vnāqz eaz et hita scia vniuscuiusqz. p̄t sciri earū
 drā. et qz volūe patefacē aie spūs qz drāz nāe ē ut
 p̄mū loqm̄ de aia ⁊ spū. postea de drā q̄ ē int̄ vtrūqz
 icipia⁹ a spū ut sit op⁹ leui⁹ p̄ ea loq̄t locū de aia

49

Spiritus ē quiddā corp⁹ subtile qđ in hūano cor-
 pore oriē ex corde et fert̄ in assurien .i. in venis
 pulsus ad viuificandū corpus . opat̄qz vitā ⁊ anhe-
 litū atqz pulsū ⁊ similit̄ ex cerebro oriē in neruis ⁊
 opat̄ sensū atqz motū . ⁊ qđā ex laudabilioribz me-
 dicoz atqz phoz de hys qui vfi sunt ope cyrurgie
 putauerūt qđ i corde sūt duo vētriculi siue cāuitates
 vna scz in dextera pte ei⁹ ⁊ alia in sinistra ⁊ in hys
 duobz vētricalis cōtinet̄ sanguis ⁊ spūs . s̄ in dexte-
 ro vētriculo plus est de sanguie qđ de spū . In sinistro
 vero plus ē spūs qđ sanguis . Et ex vētriculo dexte-
 ro pcedunt due vene . quaz vna vadit ad pulmōēz
 et fit p eam anhelitus cordis . Cor em̄ colligitur atqz
 extendit̄ atqz p eius extēsiōē et collectionē fit pul-
 sus totū corporis . et ideo pulsus indicat esse cordis
 idest ei⁹ passiones pprias tā equales qđ inaequales
 atqz diūsas q̄ sunt diūse cause impedimēti ipi⁹ cor-
 dis qđ accidit ei ex semetipso ul a q̄busdā mēbris
 sibi vicinis . Cor ḡ cū extendit̄ attrahit p p̄dictā ve-
 nam ex pulmone pte aeris q̄ ingredit̄ ad pulmōē
 p āhelitū ad refrigerādū calorē nātū q̄ est in eo ut
 sit hoc nutrimentū ul sustētāō cū s̄ spūs qui cō-
 tinet̄ in eisdem vētricul . Et cū colligit̄ cor pulsat per
 ipam venam ad pulmōē quicqđ generat̄ in eo va-
 porum et humorū expellit eos ab ignito calore qui
 est in eo et pulmō expellit eos a corde . Et hec vna
 pōt̄ puls⁹ **A**lterā autē venā vocat̄ araxēs alabas

et hec vena diuiditur i ipso ortu in duas diuisiones
quaz vna ascēdit pēns supiora corporis ⁊ pcedūt
ex ea rami a pectore vsq; ad extrema capitis p q̄s
viuificat̄ hec ps corporis et altera pēns inferiora
corporis descendit vsq; ad extremitates pedū et p̄ce
dūt ex ea rami p quos viuificat̄ ps inferiori hūani
corporis. et rami vtriusq; p̄tis. p̄dicte vene q̄ disp̄t̄e
sūt p totū corpus vocant̄ a hīe. i. pulsus. et hec est
causa vite hūani corporis p̄p̄inquoꝝ ⁊ hoc qd̄ ēbuit
vnicuiq; mēbro de spiritu qui est in vētriculo cordis
sinistro. Et indicū quo p̄bat̄ qd̄ hūana vita sit p̄
hūc spiritū est qd̄ videt̄ de exitu spiritus eiusdem in
hora mortis motus vētris et oris ⁊ labioꝝ quoq; ac
pectoris illud sc̄z quod fit quasi singult⁹ et saltus
et altus anhelitus. et vulg⁹ vocat̄ hec omnia arabi
ce armarta. i. recessio ul̄ exitus aīe et eius exitus a
corpore fit p̄pter ipsū quo ingredit̄ ad eā aer quia
regredit̄ p vētriculos cordis ad pulmonē p venam
quā sup̄diximus que trāsit a corde ad pulmonē ve
atrahāt aerē ⁊ extrahāt vapōrē suū ⁊ ex pulmōe
p talam̄ pulmonis sc̄z p guttur trāsit ad os et ei⁹
exitus ex ore fit tēpore motus oris quādo aperit̄ sc̄z
os et iam a se non potest claudi s; necesse est ut iam
claudat̄ p̄pter admirabiliōem vite p̄ exit ab
eo spūs causa aūt q̄ egredit̄ hic spūs a corde est cau
sa mortis et causa velocitatis siue tarditatis eius
est eius leuitas sc̄licet mortis siue ei⁹ grauitas ⁊

appicio eius in quibusdā hominū vel occultatio in
 alijs. Causa autē subitaneae mortis et cetera talia
 aliena sūt a libro isto q̄ maioris inquisitionis sūt. et
 indigēt p̄missis p̄baciōibz et argumētis p̄babilibz
 ex pluribz libris medicorū quorū expositiō ē plura. et
 ideo dimissim⁹ nunc eorū commemoratiōē. ¶ Patet
 autē p̄ hoc q̄ diximus q̄ vita sit p̄ hunc sp̄m qui est
 in ventriculo. s. cordis. et q̄ puls⁹ atq; anhelit⁹ fiunt
 cōstituti ad opaciōez eiusdem sp̄s ad refrigerandum
 cor scz p̄ aerē q̄ ingredit̄ ad eū de foris et p̄ expulsū
 vaporū fumositatis ab eo iam igit̄ patet q̄ sp̄s q̄
 est in ventriculis cordis sit causa vite et anhelitus
 atq; pulsus hoc est qd̄ nōc est sciri de spiritu vitali
 cui⁹ emanatio est a corde. ¶ Sp̄s quoq; qui per
 dit a cerebro trāsit ad cetera membra cordis. et vōt̄
 animal cui⁹ nutrimentū ul̄ sustēctio ē sp̄s qui
 sit in ventriculo cordis q̄ diuisiones p̄tis synen idest
 pulsus qui vocat̄ alachar qui mittit̄ a corde in sup̄i
 ores p̄tes cordis cum p̄ueniūt ad os capitis et p̄ne
 traueūt illud coniungūt om̄es adinuicē et cōponūt
 et cōtexunt̄ ad instar texture rethisa de ip̄is pulsis
 bus cōtextis extendit̄ quedā p̄s sub cerebro petens
 inferiora cerebri apta ad recipiendū spiritū aialem
 tradens ei sp̄m de spiritu vitali quem diximus esse
 in ventriculo cordis. ¶ Cerebrz vō diuidit̄ i duas diui
 siones q̄z vna ē āterior q̄ ē maior. et alia posterior
 In illa āteriori s̄ duo ventriculi hūtes in partē ad os

spaciū quod ē in medio cerebri. In posteriori vō ha-
 betur vnus vētricul⁹ faciēs iter ad sup̄dictū spaciū
 quod ē cōe vtriq; vētriculo sūt qui in anteriori pte ce-
 rebri pulsus ergo subtiles qui mittunt a vethi qui
 est sub cerebro ad anteriora cerebri cū puenerit ad
 aliquē vētriculū qui ē in cerebro anteriori p̄duant
 ad eū sp̄m vitalē qui inde trāsīt ad aliū vētriculū
 efficiat ibi subtilior a purgat atq; optat ad recipien-
 dū v̄tute aie et h° fit ei q̄si digestio ac cōsio in sp̄m
 subtiliorē atq; clariorē. Dum transit ab ip̄s vētri-
 culis de spacio in spaciū in vētriculū scilicet cerebri
 posteriorē p̄ ipsū meatū q̄ vadit a cōi spaciō qd̄ est i
 medio cerebri. ¶ Et in ip̄o introitu p̄ quem vadit
 sp̄s habetur quedam p̄tacula i corpōe cerebri s̄m̄l
 v̄m̄ q̄ eleuat et d̄ponit in ip̄o itinere cuiusq; sunt
 hec p̄tacula eleuat opiat foramen qd̄ est in cōmune
 spaciū qd̄ cōiungitur vētriculū inē ipsū et vētriculū
 posterioris cerebri cū vō deposita fuerit claudit cū
 ergo aptū fuerit foramen trāsīt sp̄s de anteriori ce-
 rebro ad posteri⁹ a hoc nō fit nisi cū nōe fuerit re-
 cordari alicui⁹ rei q̄ est tradita obliuioni i tempōe sc̄z
 q̄ fit cogitacō de p̄teritis si vō foram̄ aptū nō fu-
 erit nec trāsierit sp̄itus ad posteri⁹ a cerebrum nō
 recordatur homo non aderit responsio ei eorum de
 quibus interrogat. ¶ Illa vero apercio foramis
 q̄ fit p̄ eleuacōe illius corporis qd̄ assimilāt v̄m̄i
 est diue r̄sa in hoibz in celeritate et tarditate sic em̄

hoc in quibusdā tardi⁹ et ideo fiūt tarde memorie et
 tardi ad respōdēdū multū cogitātes et ideo accidit
 q̄ vult recordari alie⁹ rei an caput suū valde iūgat
 et i declinādo retrouat et ne motis oculis sursum aspi
 ciat ut hec potēcia figura sit ei q̄si auxiliatrix ad
 apiendū ei foramē p̄d cū. a ipm corpus v̄mle possit
 sursum eleuari. Intellāis em̄ et cogitāō a p̄uidencia
 atq; cogitāō fit p̄ sp̄m qui ē in v̄triculo qui p̄cipa
 tur alijs duobz v̄tricul⁹ qui sūt in āteriori cerebro
 tū ergo aliq̄s hō cogitauerit v̄l aliq̄d p̄uiderit n̄ce
 est ut meat⁹. i. iter v̄l foramē qd̄ ē inter cōe spaciū
 qd̄ iūgit illis duabz v̄tricul⁹ q̄ sūt in āteriori pte ca
 pitis. a v̄triculū qui est in posteriori eius clausus
 vt sp̄s scilicet q̄ i cōi spacio possit facere moras vt
 confortetur et sit hoc ei quasi augmentū in ad cogi
 tandum v̄l intelligendum idest vt sit forcior in co
 gitacione et intellectu et p̄uidencia et cogitacione
 et ideo accidit ei qui cogitat caput emergere ad ter
 ram. et multum aspicere et inuatur quasi scri
 beret in ea aliquas figuras vt sit hoc auxiliū ad
 deponēdū id quod dixim⁹ esse simile v̄triculo su
 per foramē illi⁹ deorsus p̄ quā trāsit sp̄s ad supi
 ora capitis. Sp̄s autē qui ē in eo spacio. i. v̄tri
 culo medio ē hoibz diuisus. In q̄busdā ei ē subtil⁹ et
 clarus a h̄c ē rōis cogitāis dispositō. a bōe a gita
 cōis. Est autē i q̄busdā egrario etq; ca l̄rōl̄ a leuis
 atq; stult⁹. ¶ Et ex v̄triculo cēbri āterioris p̄cedūt

septem paria neruoz ex quibz vnū par. i. duo ner-
 ui ab anterioribz venientes vetriculis iungunt oculis
 et fit p eos visus et isti intr ceteros neruos sunt
 occu. qz valde nāe fuit visui vt spūs qui mittitur
 ad eū esset multū colleūis sufficiens atz clar⁹. a nul-
 li alij corpi zmixtus. ¶ Et aliud par neruoz iūgit
 cooptorio oculorū. i. palpebris. Tercū iūgit ling-
 ue et p hoc fit sensus gustus. Quartū iūgit palato
 Quintū iūgit tympano auris. et p hoc fit sensus
 auditus. Sextū descēdit ad extra p̄stans eis sen-
 sum et reuertit ex ea qdā ps ad vuulā mouens eā
 vt colligat sursū. Septimū iūgit lingue p qd mo-
 uetur. et simlter opant hy nerui p spm̄ qui tran-
 sit in eis a cerebro ad mēbra. et iudiciū hu⁹ rei est
 quia cū acciderit aliquod accidēs destruunt meatus
 spūs qui ē in aliquo hoz neruorū et phibetur ipse
 spiritus ne ptingat ad mēbz. a admichilat op⁹ illi⁹
 mēbri vt aqua q colligit in oculo que eū sepat inē
 spiritū qui est in neruo et aspectū opat cecitate et
 veluti zmixtiōes. i. mali humores a vopōēs q clau-
 dunt et sepat. et inē spm̄ et ipsū tympanū auris
 dī instm̄ odorat⁹ a n̄ ter instm̄ gust⁹ huc instm̄
 tact⁹ opat surditatē a distractiōez gust⁹ a odorat⁹
 a tact⁹. Cūz apti fuint ipi meatus a p medicam̄tū a
 p dirōez nāe veludāis nā p̄ra ifirmitatē reddie
 n. bz ad op⁹ suū a effiat sanū atz eq̄le. ¶ Precedit
 ergo ex pte postēioris cerebri mēbra q ē ps cerebri et

descēdit p̄ os colli in ore alphetar q̄ sūt nodi spine
 et disp̄gun̄t ex eo multa pia neruoz̄ inter vnūq̄;
 alphetar scz vnūq̄ qz par trāsiens ad alardal. q̄ ē
 q̄dam caro cōmixta venis. p̄ quā fit mot⁹ mēbrorū
 eritqz p̄ hoc mot⁹ manuū et pedū ac totius corp̄is
Cui⁹ rei iudiciū ē q̄ si aliqñ aliquis ex hys neruis
 passus fuit aliq̄d impedimētū abscessionē v̄l clausi
 fuerint decursus qui sūt in eo admirulaf v̄l ad nul
 laf mot⁹ ip̄i⁹ mēbri cui inuadebat v̄l debilitat v̄l
 destruit. a h° fit s̄m q̄titate impedimēti q̄d pass⁹ ē idē
 n̄uus. vide⁹ nāqz manuū q̄ tracti sanā et integrā et
 cā impedimēti nō appet in ea a tñ nil sēt nec mouet
 et cū h̄i⁹ infirmitates curate fuerit medicamētis q̄
 p̄nt apire decurs⁹ cēbri vt sūt medicamenta q̄ pur
 gāt decurs⁹ mēbroz̄. et ap̄ūt ip̄as clausuras: tēu
 t̄ ad eadē mēbra sens⁹ atz mot⁹. si ipsa infirmitas
 iā nō trāsiēt mēsurā curācōis et ip̄a nō fuerit debili
 tata vt nō possint sustiere p̄odus curācōis. a fortasse
 accidit sp̄m qui ē in oibus ventriculis vel in quibus
 dam a ex eis impedimētū ex mala q̄p̄oicōe v̄l q̄mp̄
 tione maloz̄ vaporoz̄. et p̄pter hoc destrunt̄ actus
 eiusdē mēbri. verbi grā cū ille sp̄s t̄m q̄ ē i anterioribz
 ventricul aliq̄d impedimētū v̄l corrupcōez pass⁹ fu
 erit fit ex h° destructio sensuū quēadmodū acit̄ q̄
 ingreditur balneum et ibi moras facit obta. tantur
 eius oculi et nichil videt. ¶ Aut quemadmodum
 accidit ei in quo excitat̄ colera rufa; et eius vapor

ascendit ad caput eius iunctusque fuit vapor ipse spiritus
 qui est in eius cerebro anteriori si forte obturatur visus eius et
 non videt aliquid et si forte accit visui auditui aliisque sensu
 sibi ubi gratia si affuerit impedimentum in parte cerebri
 media et ceterae partes sunt icolumes cerebri destruitur
 cogitatio et cognitio et remanent et motus equales ut
 illud quod accidit in melancholica infirmitate quae est mix-
 tio et turbatio rationis et destructio cognitionis ¶ Et si fuerit
 erit impedimentum in parte cerebri posterioris destruitur me-
 moria tamen et erunt ceteri actus hominis equales. i. recti. si vero
 fuit impedimentum in duobus his ventriculis. et occupaverit
 totum cerebrum erit impedimentum in cogitatione et in sensu atque mo-
 tu similiter ut illud quod accidit caducis et hys si bene
 Probat ergo per hoc quod diximus certissime quod ille
 spiritus qui est in anterioribus ventriculis operatur sensus vi-
 sus. auditus. gustus odoratus. et tactus. et cum hys
 operatur atque agit. quam gerit et veant fantasiam. et quod
 spiritus qui est in ventriculis medijs operatur cogitatio-
 nem. et cogitationem atque prouidentiam. et spiritus qui est
 in posteriori ventriculo operatur motum et memoriam. ¶ Con-
 stat igitur ex hys omnibus quod in humano corpore sunt
 duo spiritus qui veant vitales. et nutritum vel susten-
 tatio est aer et eius emanatio ex corde est et immittitur per
 pulsus ad reliquum corpus et operatur vitam. pulsus
 atque anhelum. ¶ Et alter qui ab aia dicitur aial qui operatur in
 ipso cerebro cognitionem et memoriam atque prouidentiam et ex eo
 mittit per nervos ad cetera membra ut operetur sensum atque motum

Narrare aliqd de aia certissime que e valde et
 difficile. et hoc testat diuinitas et discordia p̄cipuoz
 p̄hoz p̄lois. s. atqz aristotil. et gerosy necnō bñde
 dis. et eoz filii qui p̄ eos uenerūt. s. nos mēorabi-
 mur utrasqz diffinīōes quibz diffinierūt eam. p̄lo
 et aristoteles et ip̄az diffinīōnū exposicōez. et i expo-
 sicōe vni⁹ cui⁹qz ptis eaz vtem⁹ argumētis p̄bati-
 bbz et seq̄t hec narracō v̄tutū aie. qz hec sufficiēs e-
 rit in h̄o loco. et possibile eit nob̄ ex eo patefacē intē-
 tōez nr̄az sc̄z d̄cāz q̄ ē intē sp̄m et aiaz. **D**icā⁹ itaqz
 p̄lo p̄ h̄e diffinit aiaz sic. Aia ē sb̄a incorporea cor⁹ mo-
 uens. aristoteles v̄o i diffinīōe sic aie. aia ē p̄f̄cō cor⁹
 pois agētis et viuetis p̄o h̄. **N**ūc exponā⁹ has dif-
 finīōes. **I**ncipia⁹ a p̄ma q̄ ē p̄lois. ostenda⁹qz qd
 aia sit sb̄a. et dica⁹ qz quicqd̄ recipit cōtra cū sit v-
 nū nūc et imutabile in sua eēcia ē sb̄a sed aia reci-
 pit v̄tutes et vicia q̄ sūt opposita. aia igit̄ recipit op-
 posita cū sit vna nūc et imutabil. et ita ē sb̄a. et ite-
 r̄ dica⁹ q̄cqd̄ mouet sb̄az ē sb̄a et aia moz cor⁹. cor⁹
 aut̄ ē sb̄a: aia ḡo ē sb̄a. et qz iā maifestū ē argumētis
 patētibz qd sit sb̄a: nūc ostēda⁹ qd aia sit incorporea
 et dica⁹ qd vni⁹c⁹qz corp̄ois q̄litate p̄ceptibiles sē
 et cui⁹ q̄litate nō p̄cipiūt a corporeo sensu incorpo-
 reū ē q̄litate at̄ aie sūt v̄tutes et vicia q̄ sūt isensi-
 biles: aia ḡo ē incorporea. **E**t itex cor⁹ subiacz oīi us
 sensibus aut quibusdā ex eis. sed aīma nō subiacz
 omnibz sensibz aut quibusdā. aia igit̄ nō ē corp⁹

Ite omne corp⁹ ~~est~~ aut ē aiātū aut maiātū. et si aīa
 est corp⁹ aut ē aiata aut maiata. **S**z impossibile est
 ut sit aīa iaiātū corp⁹. et si dixer⁹ q^d aīa sit aiata aīe
 ut tū sit aiata vel nō. et descendet hoc in infinitū nō ē
 ergo aīa corp⁹. **E**t itez si aīa ē subtile corp⁹. aut eīe q^d
 ex subtili spūs p⁹ totū corp⁹ diffusus. aut erit ignis
 et si fuit ita. nāc fuit ut ille spūs v^l ignis habeat
 ppriā spēz v^l ppriā v^l tū q^d nō sit ei aliq^d ppria spēz
 vel ppria v^l tū. i. nō habeat aliā pprietatē quā nō ha
 beret ignis v^l aer aīa. **Q**d si fuit ei ppria spēz. ita
 spēz eīe aīa. **I**te si fuerit aīa corp⁹. nāc ē ut corpus
 simplex erit p⁹culdubio ignis v^l aer vel aq^d vel terra
 et si fuit aīa unū ex hys elemētis absolute. i. absq³ a
 liq^d fortitudinē v^l aliq^d ppria spē q^d si p⁹ ea ab eo q^d
 p⁹cipat ab eo in genē suo. oīe q^d fuit in genē suo
 erit aīa. sic q³ p⁹bat q^d si aīa fuit ignis eīe oīs ignis
 aīa. et si fuit aer eīe oīs aer aīa. et si f⁹ de a⁹ t⁹is ele
 mentis. ut si fuit ita oīe corp⁹ q^d p⁹inet elemētū erit
 aiātū. v. g. si fuit aīa aer pulmo et pulsus atq³ v^l
 iflat⁹ eīe aiata. et si fuit aīa aq^d eīe vas plēnū aiātū
 et h⁹ v^lba sūt epia et iama. **E**t si fuit aīa corp⁹ cō
 positū. eīe tūc corp⁹ aīa si corp⁹. et q^d iā p⁹ q^d aīa sit
 sbā incorpōea nūc expōa⁹ q³ mod⁹ mouz corp⁹. di
 camusq³ q^d omne corpus q^d mouet. aut mouet p⁹
 motū sui mouentis. quēad modum mouet pl⁹ aut p⁹
 p⁹ motū bou v^l mouet aīe eo q^d mouet eū ut mouet
 q^d q^d mouz aīe aīe mouet aut mouetur. et mouet

et non mouetur. et fit quatuor modis. quare erit aut per
 desiderium eius a quo mouetur quemadmodum mouetur ama-
 tor ad eum quem amat. aut per odium aut per fugam siue ter-
 rorem. et quemadmodum mouetur lapis a pondere cum pon-
 dus per se. et ipsum sit immobile. et quare id quod est actio
 principalis vel causa illius quod mouetur. quemadmodum
 magisterium causa motus. motus magistri est magisterium
 ut moueatur per motum magistri. ¶ Sic anima motus corpus
 et ipsa non mouetur per motum eius anima ergo est causa motus
 animabilium per voluntatem et opus atque motum et ipsa
 non mouetur alio motu motus eo quod ipsa sit incorpo-
 rea. ¶ Videmus ergo ex his modis quos diximus quod motus
 motus motus anima corpus. Dicamus quare anima mouetur
 quarto corpus ex secunda specie motus. hoc est mo-
 uetur corpus a motu sit ipsa immobilis. mouetur enim eo quod
 sit actio principalis siue causa motus eius. quare homo
 operatur per eam. et qui eligit mouetur et quia operatur.
 et quemadmodum magisterium est causa motus ma-
 gistri. et illud magisterium non mouetur. ita anima mo-
 uetur corpus si non mouetur per motum eius. anima ergo est causa motus
 alium per voluntatem per opus atque motum a ipsa non mouetur
 alio modo ex motus motus corporis. eo quod ipsa sit incorpo-
 rea. ¶ Et quare iam exponimus diffinitiones que diffiniunt animam
 et patefecimus omnem partem eius interpretationem. Nunc tractemus
 de expositione diffinitionis anima philosophi que ita diffinitur anima ut
 dicitur quod esset perfectio corporis agentis personaliter. in
 libro autem aristotelis quem fecit de anima est hec diffinitio

id est aia pfāo corpōis n̄l instrāl viuetis pōlr. **T**he
deam⁹ ad h° q pōlr diri. qz ex rebz qdā dñr pōlr. a
qdā p effc̄m. Cū puenit res ad effc̄m: pfāoz d̄ h̄ge
pfāo ei ei⁹ ē rei recepō sue sp̄ei ex hac pte aia d̄r p
fāo. qz aial ē aiatū pōlr. a cū aiatū fuit p effc̄m tue
d̄r fore pfc̄m. et ei⁹ pfāo ē recepō sue sp̄ei. i. ut sic
aiatū s̄shibile ac mobile volūtāie. Costat g° ex h° qz
dixi⁹ qz aia sit aial sp̄es absqz dubio cū sit pfāo ei⁹
d̄ aial. qz pfāo rei ē recepō sue sp̄ei. Et qz nūc pba
tur qz aia sit species. et h̄ac sp̄ez vocam⁹ pfactionē
nāte nobis modos r̄uare pfāois. et eligere quos ex
hys referat ad aiaz. **D**icam⁹ itaqz qz pfāo duobz mo
dis d̄r. est ei pfāo p̄ma. et ē pfāo sc̄da. p̄ma namqz
pfāo i hoie ē sapia atqz magistēia. **S**c̄da vō pfāo
i hoie ē studē i hys q̄ nouit ex s̄nys atz magisterye
v. g. medicina d̄r pfctō p̄ma pp̄t sciāz medicine cū
vō cepit opari qd̄ scit ē pfctō sc̄da. aia igit̄ ē pfctō p̄
ma. qz q̄ dormit a si caret sensu tpe dormitiōis ē tū ea
aia sensibil. Et omnis sp̄es atqz pfctō est species
atqz pfctō alic⁹ rei. Anima g° est sp̄es atz pfctō
corpōis. **M**ōi at̄ corporei s̄ duo. qz s̄ qdā cōi i q̄bz
est sp̄es natural̄ ut animaba a arborē. **I**gnis qz
et aqua et quicqd̄ habet motū n̄alem in semetip̄so
et sūt qdā corpōa q̄bus acquir̄t sp̄es p̄ magisteriū
ut hostiū a sc̄apnū. aia g° ē sp̄es corpōis n̄l qz cor⁹
n̄ ē ex artibz magistery. differtqz sp̄es n̄l a sp̄e ma
gistery. qz sp̄es n̄l ē s̄ba a sp̄es magistery ē accidēs

anima igitur est sba q̄ est spēs cōlis n̄bis. **M**odi v̄o
 corpōis n̄ duo s̄t q̄ sūt q̄dā simplicia. quedā 2 pōita
Simplicia vt ignis. aer. aqua. ⁊ terra. Cōpōita vt
 animalia ⁊ arboēs. aia aut̄ nō ē spēs corpōis natūal̄
 simplicis s̄ 2 pōiti n̄bis. q̄ q̄quid h̄z aiaz ē anātū et
 viuit ⁊ q̄quid viuit ē cōuertibile vel dissolubile. et
 n̄cā est ei cibz quo possit recūpare q̄d dissolutū est.
 ab eo. et qui auxilietur eius vegetaciōni dās ei nu
 trimentū. Cibus quoqz indiget diuersis instr̄is ex
 quibz quedā sūt ei n̄cā vt defecāt eū ad corp⁹ refici
 endū eumqz currere ac penetrare faciant et gutē
 et vene in animalib⁹ cortex. et rami in arboribz et
 quedā sunt necessaria refectōni corpōis vt eiciāt ab
 ea q̄qz supflua ut sint i aialibz pori siue exitus vt
 in arboribz. **M**ultiplicant̄ q̄qz instr̄a in aialibus. p̄
 ter magnitudinē eoz p̄fectōnis ⁊ multitudinē eoz
 operum. Quia si est animal sūt ei mēbra vite. vt ē
 cor. cēbz. ⁊ quicq̄d iungit̄ eis. ⁊ si ē sensibile erūt ei
 n̄ui atz sens⁹. si v̄o fuit mobile p̄ voluntatem erūt ei
 nerui ⁊ ala adal. i. caro neruosa. **E**t si ita ē v̄n ⁊
 decēter dcm̄ ē q̄ aia p̄ma p̄fāo corpōis n̄bis instr̄al̄
 viuētis pōte ⁊ hec diffiniciō ē n̄alis h̄ndās ⁊ suffici
 ens oīo aie q̄ fuit i corpōe corruptibili ut dissolubili
 n̄biter. Qui aut̄ videt̄ corrupē p̄mā p̄tialā ⁊ in loco
 eius ponere viuēti pōbiter non multa in discordat
 ab alia quia interpretaciō vtaturūqz diffiniciōnū
 est vna. Dicēs em̄ viuētis pōte voluit p̄ h̄o colligi

quia corp⁹ ita eēt in sui esse añq̄m esset aiatū a p⁹
 h⁹ recepissz aiaz p h⁹ q̄ possibile fuit. sibi viuē h̄ vo
 luit itelligi p h⁹ qd̄ dixit pōlr viuētis qd̄ eēt corpi
 instr̄m cui eēt posse vti actib⁹ vite. Idē ergo signat
 instr̄m vlt̄ qd̄ viuētis pōlr. **H**ec ē diffinico aristotil
 q̄ diffinit aiaz vna cū ex pōe sua q̄ exposui eā et pa
 tefeci⁹ vnāq̄mqz pte ei⁹. Et q̄ iā exposui⁹ vteasqz
 diffinicoes scz platonis a aristotil. a pati feci⁹ inē
 p̄tacoēz vni⁹ cuiusqz p̄tis eaz. nūc loqm̄ de v̄tutib⁹
 bus. **E**t dica⁹ q̄ sūt p̄me v̄tutes aie. q̄ sūt ei i s̄orie
 et q̄si ḡna et sūt tres. **P**rima. s. vegetabil. **S**ecūda sē
 sibil. **T**ercia rōl. a hee tres v̄tutes vōnt ad placitū
 aie. **D**e ei aia vegetabil. et aia sibil. testial. et mos
 bil q̄ mouet scz volūtarie. et aia d̄i rōl q̄ vti r̄acoē
 cogitōne et cogitōne. **A**nima autem vegetabilis
 que in alyis vocat̄ semētis. est nobis cōmunis cum
 arboribz et herbis atqz animalibz. et anima sensi
 bilis. que alibi vocat̄ vitalis. nob̄ et aialibz est cōis
Aia v̄o rōl pprie iest hōi. **O**p⁹ aut aie vegetabil
 ē nutrit̄ et h⁹ facit p̄ quoz v̄tutes q̄ vōnt nāles. q̄
 sūt attractia retētia digestia expulsua. et hoc opus
 inuenit̄ in oī vegetabili. i. in arboribz a herbis cum
 aialibz et homine. et hec opa aie sensibil q̄ d̄i vital
 sūt visus. audit⁹. gust⁹ odorat⁹ a dat q̄nqz vide
 licet cordis sēs⁹. a fantasia ac mot⁹ trāsmutacōis
 de loco in locum volūtancie. et hec opa iueiunt̄ in oī
 aia. i. aialibus et homine. **O**p̄a aut aie rōlis

sunt cogitationes et prouidentia estimatio et discretio visus
 et memoratio. et hec opera propria sunt homini inter cetera animalia
 Et quod auxiliante deo iam exposui quod sit spiritus et anima nunc
 loquimur de dra que est inter eos. ¶ Dicitur quod prima dra
 inter eos est quod spiritus est corpus. anima vero incorporea. et quod
 spiritus apprehendit a corpore. anima vero non potest apprehendi a corpore
 et spiritus cum sepe a corpore perit. Opera vero anime peunt a corpore
 sed ipsa non perit in semet. anima quodque mouet corpus et prestat
 ei vitam atque sensum mediante spiritu. et spiritus operatur hoc
 absque aliquo mediatore. Anima quodque mouet corpus. et prestat
 ei sensum atque vitam. quod prima causa est huius rei et operatur in
 eo. spiritus vero operatur hec et est causa secunda. Spiritus est igitur causa vi-
 te corporis. et eius sensus atque motus ceteraque eius actionum
 propria causa. et anima largior causa huius rei. Cum enim esset anima
 corpus propositum ex partibus diuersis que dura sunt vasa vel
 terrena nunc ac vena et cetera huiusmodi. et ex partibus humidis
 que sunt humores. sanguis. flegma et utrumque colere. et ex spiritu
 qui est in ventriculo cordis in cerebro. In pulsu quoque et in ner-
 uis omnis spiritus que fuit huiusmodi partibus subtilior et clarior est
 ad recipiendum actus anime. et fortior ceteris partibus corporis
 et operatur et secundum quantitatem subtilitatis ac claritatis eius
 recipiet ex actibus anime. ¶ Et propter hoc dicitur philosophus quod virtu-
 tes anime sequuntur perfectiones corporis et igitur perfectio corporis
 fuerit in perfectione equalitatis erit spiritus qui est
 in corpore suo in perfectione equalitatis et erit actus anime
 Cuius vero perfectio membrorum in quibus spiritus sunt in propria
 perfectione minus fuerit perfecta ipsius erit etiam spiritus in hoc

quod debet ei ex subtilitate et imperfectiores erunt actus
 anime hac de causa. ¶ Et ideo virtutes anime sunt in pueris
 imperfecte et in mulieribus debiliores. et similiter fit in gen-
 tibus in quorum complexione vicerit calor vel frigus propter
 proprietatem earum ad solem vel earum longitudinem ab eo ut sunt
 ethiopes et solemi et eorum similes. ¶ Et propterea si-
 militer sunt actus anime in spiritu divini. quia sunt per spiritum
 qui est in corde. vita anhelitus atque pulsus tamen non eo
 quod ipse spiritus prime ceteris spiritibus prior sit aeri et ni-
 mis subtilis. postea per spiritum qui est in ventriculis an-
 terioribus cerebri sunt sensus et fantasia propter id quod
 acquisiuit. de augmentacione subtilitatis super spiritum qui
 est in corde. Deinde per spiritum qui est in sequentiis ventri-
 culis fit cogitacio et prudentia. et propter hoc quod acci-
 runt de subtilitate super alium spiritum. et propter hoc natura est
 ei habundancia subtilitatis dum vult recordari alicuius
 rei antiquam que iam precessit et cuius tempus elongatum est
 Hec sufficienter tibi in hoc de quo interrogasti. ¶ Au-
 ferat a te deus omnem tristitiam. et expellat a te quicquid
 fuerit timendum. et det tibi fortunam in hoc seculo
 et in futuro. Amen.

¶ Explicit liber differentie spiritus et anime.

Incipit liber de phisonomia aristotilis.

Phisonomia et anime sequuntur corpora et
 ipse secundum seipsas non sunt im-
 passibiles a motibus corporeis: hoc
 manifestum fit valde in ebrietatibus
 et egritudinibus. multum namque aie
 mutato videntur a passionibus corporeis. Et e contra-
 rio utique corpus comparatur passionibus anime mani-
 festum fita amores et fiores et tristitias et deliciae
Amplius autem et natura factis vel generatis magis
 utique aliis conspiciet quod corpus et anima ita se habent
 conaturalia quod sunt cause primarum passionum admi-
 rum. Numquam enim anima formam vel generatum quod formam habet
 alteri anima anima vero alteri. sed semper eiusdem. i. anima
 corpus et animam. Quare necessarium est consequenti cor-
 pori talem formam. **A**mplius autem et scientes
 contra unumquodque animalium ex forma possunt
 considerare equites autem equos et venatores cas-
 nes. **S**i autem hec vera fuerit semper autem hec
 vera sunt erit itaque phisonomizare. hi quidem igitur
 progenerari phisonomes secundum modum argumen-
 tantur phisonomizare unusquisque ad unum. Alii
 quidem ex generibus animalium phisonomizant
 ponentes secundum unumquodque genus figuram
 quandam anime et spiritus anime. alii autem in talibus corpori
 simile habent corpus et animam simile putant

¶ Alij autē quidā hoc quidē faciebant nō ex omībz
 aialibz experiebant si distinguebant ex ipō genere
 hominū fm gentes quecumqz differūt fm visus et
 mores vt egypty et traces et scite. Similit̄ elōnē
 signoz faciebāt. **¶** Quidā autē ex moribz a pentabz
 quales mores disposicōez sequant̄. Sequit̄ autem
 vnusquisqz mos itacūdo timido cocunt et in vtra
 qz aliaz passionū. Est autē fm omnes modos hos
 phisionomizare et adhuc scdm alios et elōnem sig
 norum dissimilit̄ fieri. hī quidē igit̄ et mores solū
 phisionomizant p̄mū quidē qd̄ quidā nō h̄ydem ipā
 existentes mores qui sūt in facie eosdem habent ut
 fortis et inuerecūsus eodem autē h̄nt aialibz vel int̄
 lectibz multū sepatū. **¶** Secūdo autē qd̄ scdm qdā
 tempora mores nō eosdē. s̄ aliorū habēt. tristibz em̄
 existentibz quandoqz contingit diem delectabiliter
 ducere et mores accipe q̄ ē hylaris. et ecōtrario hyla
 rem cōtristari q̄ mos qui erat in facie p̄mutat̄. Ad
 huc cū hys de paucis vtiqz semp̄ appentibz signum
 accipiet. Qui autē ex feris phisionomizant nec recte
 electionē signoz faciunt. Non em̄ vtiqz ē drē p̄rās
 euntē formā vnuscuiqz aialū qd̄ quicūqz vni
 huic corpori erit et aia simlis erit p̄mū qd̄ igit̄ vt
 simple dicē. nullus vtiqz videbit hominē ita simi
 lem bestie. Scdm̄ assimilantē in aliquo ad huc autē
 tum hys aialia pauca quidē p̄p̄ia h̄nt signa multa
 et vnumia. **¶** Quare si vtiqz simlia hys que nō

fm ppiū h fm dmine aliquis mag iste leoni q̄ eius
 filioz. merito em̄ p̄ma v̄o ppiū corpoz q̄dem signifi
 cāte. quia aut̄ p̄mune q̄dem ḡ signoz nichil vtiqz
 manifestabit p̄hisionomizatiū. si at̄ d̄s p̄p̄y v̄nius.
 cui⁹qz feraz elegerit. nō vtiqz hēbit assignare cui⁹
 sūt hec signa. merito em̄ ppiū. ppiū autē nullius
 nullū aut̄ aiabū p̄hisionomizatoz in anima hēbit
 vtiqz aliq̄s accipe neqz em̄ forte solū leonē. h̄ alia
 multa n̄z tim̄d̄ lepus sed et alia infinita. Si ḡ n̄z
 cōmunia eligentiū maim aliq̄d sit n̄z fm p̄p̄ia non
 vtiqz erit fm v̄nūq̄qz animabū aspiciere. h̄ ex ho
 mimb⁹ electionē ē faciēdū paciētibz eādē passionē
 vt si fortis inspiciat aliquis signa fortia. aliquādo
 in v̄nū accipietem oportet p̄scrutari q̄ passioēs h̄ys
 q̄dem om̄es inf̄ie ahozū aut̄ aiabū nulli accidit. si
 em̄ ibi quis elegerit q̄ eadē sūt signa fortitudinis
 predictis animalibus non solum fortitudinis cōmu
 nē inesse passionem eorum que sunt i intellectu: sed
 tabia q̄dā sic vtiqz dubitabit v̄z fortitudiēs autē
 alteri⁹ siq̄ sint oz ex pluribz eligi aiabz n̄z habēti
 bz n̄llā passionē cōmunē maim sed q̄ cui⁹ vtiqz signū
 respiciat q̄cumqz quidē signoz mansua sūt aliquid
 mansuū significāt. Que q̄dē viencia aut̄ discedēcia
 et quomō vtiqz signū v̄m erit non manēas in ani
 ma. Si quidē em̄ mansuū adueniens et d̄ficiens
 signū quis concipiet contingeret vtiqz ipsum quidē
 v̄m esse nō t̄n cōueniēs vtiqz erit nō sequēs sup̄ r̄s

Quęcūq; autē passionēs sūt factę aīe nō in aliquō
 pmittāt signa q̄ sunt in corpore q̄bus utitur phisio
 noma non erunt utiq; h̄mōdi cognōnes arti aīe
 que sūt circa opīniones et sciēcias. medicū autem
 cytharistā nō cōgīe p̄gnoscere. nec addiscēm āquē
 disciplinam nō autē p̄mutatus ē aliquis quibus u
 titur phisionomō. Oportz ergo dēterminā ē arca q̄tia
 q̄dā est quādo nō circa om̄ia ex quibz singula signa
 accipiunt. Deinde p̄r de maifestissimis vnūq; qz
 maifestaē phisionoma est q̄ sicut nom̄ ipsi dicit
 de natuātibz passionibz q̄ sūt in aīa et acāntiū que
 cumq; adueniūt et trāsmutāt signa phisionomiza
 ta. ¶ Quatia autē h̄ sunt postius declābit. Nunc āē
 dicā ex quibz generibz siḡ accipiunt et sunt om̄ia
 ¶ Ex motibz em̄ phisionomizāt. et ex signis et co
 loibz et ex motibz i facie et ex coloibz et ex lemitate et
 ex voce. et ex carne. et ex ptibz. et ex carne. et ex siḡ
 totū corpōis. ¶ Vniūsalit̄ q̄dē hi sūt q̄ dnr phisiono
 mones de oibz gnōmibz in aībz sūt siḡ. si q̄dē in ma
 festū et n̄ dēsignatū fuerit tal̄ trāsiē remouit p̄dctā
 Nūc āt fortass̄ meli⁹ ē vnūq; qz de singul̄ quecūz
 maifesta de phisionomizatis explanaē. siḡ āt dnr
 q̄az sūt singla n̄ in p̄dictis maīm est. ¶ De coloribz
 Colores q̄ q̄dē siḡnt acuti calidū et saḡneū al
 bi rubei a bōz natūtatē. q̄n i lemi cor̄ acūt h̄ co
 lor. De pilis. Pili autē molles q̄dē timid̄. durū autē
 fortē. h̄ āt siḡn̄ sūptū ē ex eibz aīalibz. Timid̄. dissuū

igit̄ ē ceru9 lepus ouis et pilū mollissimū hñt foris
 firmū at̄ leo aper et pilū durissimū nā se hñt. Est at̄
 et aubz hoc vidē. vñ at̄ q̄cūqz quidē licet sit durū
 pēnā fortē q̄cūqz aut̄ mollē timidā et p̄ticulariter ē
 hoc q̄dē vidē in coturmicibz et gallis. Sile at̄ hñt
 et in gnibz hoim̄ h° idē acit̄. Quicūqz q̄dē em̄ apud
 septentrionē hitāt fortes sūt et duroz pilozū. Q̄ at̄
 apud meidiē timidi et mollē pilū hñt. pilositas autē
 que est circa ventrē loq̄citate significat. hoc aut̄ re
 ferē ad gen9 auim̄. p̄p̄riū em̄ auis ē eoz q̄ sūt circa
 cor9. pilositas q̄ est circa ventrē eoz aut̄ q̄ sūt circa
 intellēm loq̄citas. **De carne** Caro aut̄ dura q̄dē
 et h̄tus n̄le insensibile siḡt leuis aut̄ et bñ nata in
 stabilem nisi in forti corpore et habēti extremitates
 fortes hoc acit̄. **De motu.** Mot9 aut̄ tardi q̄dem
 mollē intellēm acuti ul̄ calid9. **De voce.** In voce at̄
 ḡuis q̄dē et distensa fortē. acuta aut̄ et remissa q̄dē
De figura. Figure autē et passiones q̄ apparent
 in facie s̄m similitudines accipiunt̄ passioni q̄n em̄
 patitur aliquid sicut non hoc habet quādo aliquis
 irascit̄ irascibile signum eiusdem generis. mas femi
 na maior et forcior et extrema corporis forciora et
 grossiora et boi hit9 meliora s̄m oēs vtutes. **De siḡs**
S Ignorum autē que sunt in pte forciora sunt
 que accipiunt̄ manifesta in moribz et s̄m mo
 tū et signās oio aut̄ vñ q̄dē signoz credē fatūū ē
 q̄n at̄ p̄ta quēniūt q̄ sūt i vno accipiat vñz magis

sed duentes utiqz quis accipiat da esse sig. Est ac
 ali9 modus fm que utiqz aliqs phisionomizat
 null9 qde aggrus e vt si nate e iracundus et triste et
 puu fm more inuidu ee et si no sue inuidi signa. ill
 ut poribz ptingit utiqz phisionomizet inuidum
 inuenire. maxie qde qn tal pprius mod9 eir phio
 nomizadi posse aut qbus da ex ntabz nec statu es
 ppriu putam9 phie qd e p trariat h' fm passiones
 phisionomizae et mala fm passioes qde acuta sa
 fuecit utiqz optere ponere iracundi. ¶ De uce. ¶
Indignatus aue et iratus distende dsueut uce et
 acute loqt q aut remissus stat remittat uce et qui
 ter loqt. ¶ Rursus aut aialiu forma qde quis uois
 sut timida aut acute uois leo qde et torus et ca
 mis v' latrabil. et galloru q sut boni animi gūiter
 uaiserat. ceruus aut a lepus acute uois sunt. Sz
 forte melius e no in eo q ipsoz uox acuta e et quis
 forte aute timid ponere. h' arbitrandu e fortitudiez
 qdem fortis remissa aut a imbecille timidi. Est aue
 potissimu quado signa no confessa. sed subarrecia
 nichil ponere nisi sunt horum differencia qualia q
 lium credibilia. et maxime quidem in speciem. sed
 non in omia genera referre. Similiora enim sunt
 que fito non ei totum ergo hominu phisionomiza
 mur. sed quidam qui sunt in genere. ¶ **S**igna
 fortis. ¶ Pili duri figura corporis erecta osse et a ste
 et extrema corporis forma et mag et venter aplus

et attract⁹ ad se armati et distantes nec valde colli-
 gati nec omnino dissoluti collum forte non rehemt car-
 nosus. pectus carnosum et latum antea antrata pen-
 ten. dorsum contractum oculus charopus nec valde ex-
 pāsus. nec omnino clausus ficus color qui est in corpo-
 re acuta frons recta non magis vitrea neque levis neque
 omnino rugosa. ¶ **S**igna timidi. ¶ **P**ili molles corpe
 inclinat⁹ non erectus qui sunt sub umbilico sursum
 tracta circa faciem subrocus oculi ut becilles et pal-
 pebrizant ut extrema corporis imbetitia. et crura p-
 ua manus longe et subtiles. lūbi autem pui et ibeal-
 les figurā cōtensa in motibus. non inuerecūdis. s; incli-
 natus et stupefibilis. mos qui est in facie. facie mobilis
 follicitus. ¶ **S**igna timidi bene nati. ¶ **C**aro mollior
 non boni hitus neque valde pinguis qui sunt circa mus-
 culos scapulares et collum mactiora et qui sunt circa fa-
 ciem incolligata qui sunt circa musculos scapularum et
 inferiora remissa bene soluta qui sunt circa costas et per dor-
 sum non carnosus cor⁹ albu rubeū et putru autis subti-
 lis pili non valde duri nec valde nigri. oculos charo-
 pus hūidus. ¶ **I**nsensibiliū signa. Que sunt circa col-
 lum et carnosia crura aplexa et colligata cotile rotūda
 musculi scapularum sursum expāsi frons magis. Circles
 carnosia ocul⁹ care⁹ crura circa cauillā grossa car-
 nosa rotūda. mandibule magis carnosae. lūbi carnosae
 crura longa collum grossum facies carnosae sub longa suffici-
 ent mot⁹ autē et figurā et morem qui appet in facie sed;

flititudines accipit. **S**ig inuēcūdi. **O**culi aptus
 et splēdid⁹ palpebre sanguinee et grosse ⁊ pue cru
 te muscoli scapularū sursū eleuati. figura n̄ recta s̄
 paz curua. **S**igna ornatī. **I**n motibus aut̄ acu
 tis rubeus corpōe. color sanguine⁹. facies rotunda
 pectus sursū tractū in motibz tard⁹. loquēs tarde
 et vox plena spū. et oculus hylais. nō splendidus
 nig⁹ et n̄ valde aptus. n̄ oio clausus palpebrizāg
 tarde oculoꝝ q̄ palpebrizāt h̄y v̄o calidū significāte
Sig aiosi. **F**rons bñ magna et leuis q̄ sunt cca
 oculos facies videt̄ hūior et sopnolencior. n̄ intē
 se aspiciēs n̄ remisse in motibz tardus. eit ⁊ remis
 sus figā ⁊ moē q̄ nō ē p̄ceps s̄ v̄i bon⁹. **S**ig iais
 si. **R**ugosa facies ⁊ maci ocli ⁊ fractū sil' at ⁊ p̄rac
 ta oculoꝝ duo signa h̄ q̄dē molle ⁊ feiū aliud v̄o dō
 missū pauid at̄ figā hūil' ⁊ motibz remiss⁹. **S**ig hui
 endi. **O**culi ⁊ fract⁹ genu flexibil' iellatoēs capitis
 ad dextēa mot⁹ manuū supini ⁊ dissoluci et ābula
 cōes duplices. h̄ q̄dē circūclimatū. alio v̄o tenētes
 lumbos et oculoꝝ despectiones qual' vtiqz hūc
 dyo⁹ sophā. **S**igna aāri. **F**acie remissus nigri
 colois anac. que sūt cē faciē q̄ abrafa facies rigosa
 recti crucis ⁊ nigri. **F**iguā iracūdi. **R**ect⁹ corpore
 figā bñ lat⁹ aiosus s̄ brasus. spatule distātes ⁊ m̄g
 ne et late extrema mag⁹ ⁊ forcia leuis ⁊ cē peat⁹ ⁊ cē
 bubones boni m̄ti tūc̄sus capilloꝝ deorsū ⁊ scē dēs
Sig māsuēti. **F**ortis spē bñ carnos⁹. caro hūida

multa bone magnitudinis et mensurat⁹ figura curu⁹
 cursu capillorum sursum vultus. ¶ Sign⁹ yromis. ¶ Sign⁹
 sunt rugosi sopnolent⁹ facie more videt. ¶ Sign⁹ pu
 fillanimis q⁹ sunt amatores p⁹metiaz. ¶ Paruu
 loz mebroz et puoru articuloz et pue faciei. Quis
 busaiz et supius labiu eleuatu et spes p⁹apites sup
 ru bicudi. ¶ Qui sunt misericordes. ¶ Misericordes sunt
 q⁹cuq⁹ sunt albi coloris et puri et hnt oculos q⁹si cu
 quadam lippitudine. et nares deorsu distantes et semp
 plorant isti tales et amatores sunt muliez et g⁹natuu
 feiaz et circa mores icrogatu et semp p⁹meoratu
 et bn nati calidi. hoz aut signa dicta sunt. misericors
 est sapiens timidus et ornat⁹. Inmisericors e indis
 cipinat⁹ inuicidus. ¶ Que sunt boni ad comedendū
 ¶ Boni ad comedendū hys q⁹bus id qd ab umbilico
 ad pect⁹ manus e aut qd ex m⁹ vsq⁹ ad collu. Sign⁹
 luxuriosi. q⁹ e albicolois et pilosus rās capill⁹ et gros
 sis et ingris in tympora pilosa. ocul⁹ piguis et insa⁹
 ¶ Qui sunt aatores sopni. ¶ Amatores aut sopni sunt
 qui hnt supiora maiora et calidi et hnt carne boni
 hitus et pili circa ventre. ¶ Qui sunt meores. ¶ Qui
 hnt supiora et crimora et carnosiora. ¶ De signis p
Uidet aut mchi aia et corp⁹ compo ¶ ticularit⁹
 hnt admuice et aie hitus altatus fil alterat
 corp⁹ form et iteu for corpus alterata fil alterat a
 nime hitus. Om aut aie e estari et letari. maim e q⁹
 tristes obscure faciei sunt gaudetes autem hylaris

Siquidē igit̄ adhuc aīa dīssoluta forma q̄ ē i corp̄e
 ex nte puenit dīssolui. siquidē et ita aīa et corp̄ con
 paciunt̄. nō tñ cōferētes adinuicē. nūc at̄ maifestū
 q̄ utrūq; utiq; cōsequit̄. Maxime quidē igit̄ ex h̄
 maifestū fiet animā vī ē ēca aīam et medici medi
 cinis purgātes corp̄. et dicitis utētes in ip̄is p̄mu
 ta ut animā a mania. **C**ura cōibus cor̄ aut̄ et simul
 corporis forma soluit̄ et a nima amania p̄mutatur
Qm̄ q̄dem utraq; solunt̄ palā cōferunt adinuicē
Manifestū aut̄ est que v̄tutis est aīe siles corporis
 forme sūt. **Q**uare erūt om̄ia silia in aīalibus eiusdē
 eiusdā declaratiua. **M**ulta autē animalia sūt et q̄
 operantur hec quidē p̄prie passiones v̄m̄scuūsz
 sexus aīalū sunt alie v̄o cōmunes. in p̄p̄ris eius
 opibz aīe. p̄prie passiones aut̄ s̄m corpus. in cōibus
 autē cōmunes. **C**ōmunes q̄dem sūt iniuria et q̄ est
 circa venerea extēsiō laceratū ā et uliū cōmūis ē
 iniuria porcor̄ et azimoz h̄itus q̄ ē ēca venerea. p̄p̄ri
 um autē ē in canibz q̄dem cōtumeliosum. In azimis
 autē nō existe. **Q**uabit̄ q̄dem igit̄ cōmune q̄dem p̄p̄ri
 um. uenit̄ dīstīngui dēm ē. **O**pus em̄ est multa cō
 suetudine si aliq̄s debet eē in ea sufficiens ad dīcēdū
 singula de hys. **Q**m̄ ei ea q̄ vident̄ in corp̄ibz dīcūt̄
 referri ad silitudīes q̄ sūt ab aīalibz et ab actibus
 et p̄prie q̄dā alie a caliditate et frigiditate sūt. sūt
 ei hoz q̄dā appareatū in 2ibz p̄ua dēā v̄tētia et eo dē
 noie appellata ut palliores q̄ sūt s̄ā a timoribz et a

laboribus. **I**psi em eode modo noie vtant et draꝝ p
 uam hēant adiuicē. pua aut dra ex nte nō facile
 est cognoscē h̄ ex cōsuetudie forme apparentē quē
 encia et cōtigit ita eode vtentē in multa cognos. ē et
 nō solū vidēt vtile eē. h̄ ad elcōnē signoz singuloꝝ
 singulū electozū et dicere oz talē vt qd̄ eligit vult
Ampli⁹ aut h̄m elcōnē signoz et fillo vtqꝝ quo
 opus ē nisi vtqꝝ cōfigat adiūgentes et quē encia
 vt si inuerecūdi⁹ erit et puuloqꝝ quo et fur vtqꝝ eic
 et vltimal et fur stringēs inuerecūdiā ⁊ puuloquum
 vltimal. **I** i talibz qd̄ igit vn⁹ qsqꝝ oz h̄ modo h̄m
 cōueniēciā sciām fieri. **N**ūc aut p̄mū tēptabo aialū
 distingui et q̄ ipsoꝝ cōtangit p̄mutari ad extēdendū
 forcia ⁊ inuidia. et iusta ⁊ iniusta. distinguēdū autē
 aliud gen⁹ in duas fōꝝ. in masculinā et feminā ad
 iūgentē quē encia vnicuiqꝝ forme sūt em̄ simba
 et que conam nutritiue fozꝝ māsue te magis et mol
 liores h̄m aias femine maribz sūt. **M**inus at fortes
 vñ nutritiue ta et assuetudinē manuū maḡ recipien
 tes. **Q**uāē tales ex ntes erunt alicubi min⁹ iracūda
 maribz. **M**aim aut h̄ ex nobis alicui ē qm̄ cum ira
 vnamur difficulter prudētes et maxie fortes sum⁹
 ad p̄liū remēdū ferim̄ aut ad cogēdū et opād ad id
 qd̄ ira mouebit. **V**idēt at m̄ ⁊ maḡ ul̄ mali at opād
 fieri feia mascul̄ ⁊ puolacōia ⁊ m̄ defēsiua feie qd̄
 igit q̄ cē nos nutritiue ⁊ valde alicubi maifesta sūt. q̄
 do cē filuam omnes q̄fitent̄ pastores et venatores

q̄ talia sūt q̄lia dicta sūt. at v̄o h̄ main̄ est q̄ sin-
 gulū in vnoquoq̄ ḡne ē seīa mare minoris capitis
 z āgustioris faciei. sb̄ationis colli. z ite cillioza pecto-
 ra h̄nt puaz costaz sūt. anchas aut̄ et coras maḡ
 carnosas maribz. genua mollia. crura subatia h̄nt
 pedes v̄o pulchriores. et fōrm̄ totū corporis mollio-
 rem maḡ q̄m forciorē. min⁹ r̄uosa aut̄ sūt et molli-
 ora v̄tētia h̄ndioribz car mibz. masculina v̄o h̄ys o-
 nibus nō strariā h̄nt naturā. **Om̄ forcior et iustior**
est ḡne. Que v̄o ē femine timidior z iniustior h̄ys
 ita se habentibz videt̄ leo omnīū p̄fectissimū in assu-
 mendo maris formā. **¶ De leone.** **¶** Leo enim h̄ns
 bene magnū. faciem autē quadratā nō valde osseā
 sup̄iorem mandibulā vt p̄stantē deo: sū. **Nasum**
 autē magis grossum q̄m subtilem. oculos carpos
 concavos non valde rotundos. nez valde p̄tensos
 magnitudinem v̄o moderatā sup̄cibū bene magnū
 frontē q̄dratā ex medio subcauam. ad sup̄cilia autē
 et nasum sub fronte sicut nubes superstat. **Sup̄ri-**
us autem fronte iuxta nasū habet pilos inclinatos
caput moderatū. collum bone longitudinis grossū
moderatū habet crines flavos nō planos nec val-
de crispas que sūt scilicet circa iuncturā spūaliter
bene spaciōsa magis q̄ coniuncta spatulas fortes
et pectus iuuenile et methastrenon latū et bene dor-
satum. Anche non carnose et coxe. crura forcia et
neruosa basem iuuenilē et totū corpus articulatū

et neruofū n̄ valde durū. n̄ valde hūidū. ambulat
 aut̄ tarde magnifice trāfiens a mouēs se in spatū
 q̄n̄ ābulat tal̄ em̄ ē fm̄ ea q̄ sūt cca corp⁹. Que aut̄
 cca aiām datm̄ et liberale magnanimū et amatm̄
 victorie et māfuetū a amatm̄ cū q̄bus associabitur

De pardali.

Pardalis aut̄ fortibz cē vif̄ feice forme ē maḡ
 qd̄ nō fm̄ terra. hys aut̄ coopat̄ a aliqd̄ op⁹
 fortitudis opat̄. Est ei h̄ns faciē puā os magnū o-
 culos puos albos cōcauos ipsos ei sup̄ficiales. frō
 tem longā. aures rotūdas maḡ q̄m planā collum
 longū valde et subtile. pectus nō amplū a longum
 dorſū. anchas carnosas et coras que vō sunt circa
 ylia ventre lenia magis. Color aut̄ varius et totū
 inarticulātū ē. forma autē talis ē in hys q̄ sunt fm̄
 aiām puū est et futurū et omnino drē et dolofum
 aiāliū aut̄ que vident̄ forti cōuemēcia et assumpta
 animalia masculme forme et feminime dicta sunt
 alia autem quātia sunt facile est utiqz pertransire
 Quodcuqz autem ad phifionom̄z andū aspiciere
 cōtingit ab aiālibus in electōe signorū dicetur. Et cō
 aut̄ signoz que ē fm̄ hoies sic accipit̄. **De pedibus**
Quibuscūqz pedes bñ nati et maḡ articulati aures
 et ruofi fortes s̄ fm̄ ea q̄ sūt in aia reducūt ad mas-
 culinū g° q̄cūqz pedes puos strictos iarticlatos h̄nt
 delectābiles at̄ vidē q̄ fortiores molles s̄ fm̄ ea q̄ s̄ in
 aia referunt̄ ad feineū. g° quibus pedū digiti curui

inueterandi ex quibus unguis curui referunt ad aues
 curuorum unguum. Quibus pedum digiti puncti sunt ster-
 corosi. referunt ad ortigas tractorum pedum. ¶ De caullis
 Quibuscumque ea que circa caullas sunt nervosa et arti-
 culosa fortes sunt secundum aiam. referunt ad masculinum
 genus. Quiaque autem sunt carnosae cum caullas et inarti-
 culata molles sunt secundum aiam. referunt ad femininum ge-
 nus. ¶ De crucibus. Quiaque crura habent articulata et nervosa
 et forma fortes sunt secundum aiam. referunt ad masculinum
 genus. Quiaque crura subalia riuosa habent luxuriosi. re-
 ferunt ad aues. Quiaque crura superflua et sunt parum
 disrupta odibiles et ueterandi. referunt ad apparentem
 decetiam. Qui sunt secundum genua subales amedi referunt
 ad supapparentem quemetiam. ¶ De corporibus. ¶ Quiaque
 habent corpora osseas et carnosas molles sunt. et referunt
 ad femininum genus. ¶ De pectore. ¶ Quiaque pectus
 osseum acutum habent sunt bene fortes. quiaque carnosum pingue
 habent molles. quiaque autem modicam carnem habent discretam mali-
 moris sunt. referunt ad feminas. ¶ De lumbis. ¶ Quiaque as
 bene lubosi sunt amatores ferarum. referunt ad leones et
 canes. Videbit utique as et canes valde uatores lu-
 bosos esse. ¶ De ventre. ¶ Quibus autem ea que sunt circa ventrem
 pigra bene fortes. referunt ad masculinum. Quiaque
 autem non pingues molles. referunt ad apparentem que-
 mientiam. ¶ Quiaque spiritum magnam et bene forte
 habent fortes sunt aia referunt ad masculinum. Quiaque
 autem spiritum stratum et becille habent molles. referunt ad fei-
 uum

Quiaiqz aut bene costati fortes sunt fm aiam refe-
 runt ad masculinū gen⁹. **Q**uiaiqz aut sunt nō bene
 costati molles sūt fm aiam referunt ad femineum
 gen⁹. **Q**uiaiqz aut ex costis circūduendi sunt sic
 inflati loquaces et stultoqui referunt ad boues et
 ranas. **De umbilico.** **Q**uiaiqz aut manus hnt
 qd ē ab umbilico vsqz ad extremū pectoris qm qd ē
 ab extremitate pectoris vsqz ad collū. vires et in-
 sensibiles viatores quidē quoniā ventrem magnū
 habent quo appetunt cibum. Insensibiles autē qui
 augmentū locum hnt sensus forā odoracōe repleti
 in recipiendo cibū ita qz sensus infirmos hnt ppter
 replecōes ciboz magis qm indigentiā. **De pectore.**
Quiaiqz autē habent pectus magnū et articula-
 tum fortes sunt fm animā referunt ad masculinū
Quiaiqz aut methastrenō hnt magnū et bene carno-
 sum articulātū fortes sūt fm aiaz referunt ad mas-
 culinū. **Q**uiaiqz aut imbecille et nō carnosū et arti-
 culātū molles sunt fm aiam referunt ad femineū
Quiaiqz autē methastrenō curuum ē valde musculū
 ad p⁹ cōcurrētis mali moris sunt referunt ad ap-
 parētē pueiēciā qz pent āterioā defecēciā iudei. **Q**ui-
 aiqz autē methastrenō emnens hnt chaum et nō in-
 telligibiles referunt ad equos. qm autē nō curuū
 vehementē oportet esse neqz concuū methastrenū
 qrendū bñ nati. **Q**uibuscūqz autē musculi eminentes
 et spatule fortes sūt fm aiam referunt ad masculinū

Quia; musculi imbecilles et inarticulati molles
sunt per animam referunt ad feminem h dico q dicit de pe-
dibus et coris. **De spatula** **Q**uibuscuq; autem bene solu-
te sunt spatule liberales sunt secundum animam; referunt ab ap-
parete quod venit a parate forme liberalitas. Quibus
tunc; vero difficulter dissolubiles commulsi ut liberales
referunt ad apparete convenientiam. **De his que sunt**
circa clauem colli **Q**uibuscuq; ea que sunt circa clauem
bene solubilia sensibus non bene solubilibus experientibus esse cla-
uem facile mobile motu sensum recipiunt. **Quibus**
vero circa clauem psula sunt insensibiles. Difficile ei in-
solubilibus experientibus his que circa clauem ipotetes sunt re-
cipe motu sensum. **De collo** **Q**uia; collum grossum
habet fortes sunt secundum animam; referunt ad masculinum. **Qui-**
cuq; autem habent subtile imbecilles referunt ad feminem. **Qui-**
cuq; collum grossum et carnosum iracundi referunt ad ira-
culos tauros. **Quicunq; autem habent magnam non valde**
grossum collum referunt ad leones. **Quibuscuq; est lon-**
gum subtile timidi referunt ad ceruos. **Quibus autem**
breue valde dolosi referunt ad lupos. **De labijs**
Quibuscuq; autem sunt labia subalia et in extremitati-
b; relaxata quod super labium ad inferiorem partem ad pinc-
tionem labiorum magnanimi sunt referunt ad leones.
Videbit utique as h et in magnis et fortibus canibus. **Qui-**
bus labia subalia dura circa dentes caninos super
minentes referunt ad sues. **Qui autem labia grossa**
habent et sunt inferiori parte fatui referunt ad asinos

¶ Quiaiqz aut sup̄iās labiū ⁊ gingiuas preminē
 cia hñt. amatores sunt cōtumeliarū referunt ad ca
 nes. **¶ De naso.** **¶** Quiaiqz aut nasū extremū gros
 sū hñt rathum sunt. i. facile aimū hñt ad cōcupiscē
 dum referunt ad boues. **¶** Quiaiqz aut nasū in ext^o
 mitate grossum hñt insensibiles sunt referunt ad
 fues. **¶** Quiaiqz aut nasū extremū acutum hñt diffi
 ciliē irascibiles sūt. referunt ad canes. **¶** Quiaiqz ac
 nasum hñt rotundū et obtusū magnanimū referunt
 ad leones. **¶** Quiaiqz nasum extremū subtilem hñt
 amulaēs. qui hñt a fronte mox curuū dicunt vte
 cūdi sūt referunt ad cūos. **¶** Quiaiqz aut aqulū hñt
 ⁊ articulāt in fronte magnanimi. referunt ad aqlā
¶ Quiaiqz aut nasū scauū hñt et frontē rotundū et
 rotundū sur sū omēs luxuriosi referunt ad gallos
¶ Quiaiqz aut sumū hñt luxuriosi. referunt ad cūos
¶ Quiaiqz naēs sūt apte iracūdi referunt ad passionē
 q̄ fit in ira. **¶ De facie.** **¶** Quiaiqz facie carnosā hñt
 rathum. i. facile cōcupiscibiles. referunt ad bouem
¶ Qui facie macilē tā hñt solliciti. **¶** Quiaiqz aut carno
 sā timidi reducūt ad azios ⁊ cūos. **¶** Qui valde puā
 hñt pusillanimi. referunt ad gatos ⁊ azimā. **¶** Quibus
 facies maḡ tardi. referunt ad azios ⁊ boues. qm̄ n̄
 magnā n̄ puā oz eē. medi⁹ hie⁹ hoz eit vtiqz zuent
 ēs. **¶** Quibz at facies vt puifica uliberales sūt. redu
 cit ad appnciā. **¶ De ocul.** **¶** Quibz q̄de ab ocul cūq̄
 h̄pitudies d̄pēdet aātoēs vni s̄t. referunt ad passioēs

est em̄ vehementer cadens qđ ante oculos lippitudi-
 nes em̄nēt amatores sompni referē ad passiōē
 quia ex sompno surge dependēt que sunt in oculis
Quicumqz oculos puos habent pusillissimi referē
 ad apparenciā et firmā. **Q**uo v̄o habēt magnos
 oculos referē ad bonos. Igit̄ bene natū oportet n̄
 magnos neqz puos habē oculos. Quaiqz aut̄ cōca-
 uos habēt maliciosi reducūt ad firmā. Quaiqz h̄nt
 oculos em̄nētes fatui referē ad apparenciā et azios
 qm̄ neqz em̄nentiū oculoz neqz concavoz oportz
 esse mediū utiqz hitus dñabit. Quaiqz aut̄ parū
 concavi magnissimi reducūt ad leones. quibz i pl̄
 mansueti referē ad boues. **Q**uaiqz frontē puā
 habent indiscibiles referunt ad fues. Quicumqz
 magnā h̄nt valde tardi referē ad boues. Quaiqz
 rotundam insensibiles referē ad asinos. Quicumqz
 aut̄ longā superficiem insensibiles referē ad canes
Quaiqz aut̄ quadratā et moderatā tñ frontē habes
 magnissimi referē ad leones. Quaiqz aut̄ tēsam
 h̄nt adulatores referē ad passiōē q̄ fit. Quaiqz aē
 ad nebulosam audaces ad taurū et leonē. Videbis
 utiqz aliquis in cambz. qm̄ canes blandi sunt val-
 de q̄etā frontē habent. qm̄ aut̄ cōnebulosus hitus
 audaciam signant. tranquillitas autē adulaā nē
 mediis hitus utiqz hoz bene decēt se habet. Qui-
 cumqz tristem h̄nt frontē mesti sunt referē ad passi-
 onem qm̄ mesti tristem habent faciem. Qui aut̄ in

Qui autē obscurā indimissā plāctiui sūt referē ad
 passiones q̄ plāctiui dimissi sūt. ¶ De capite. ¶ Qui
 cūq; autē hñt magnū caput sensitui referunt ad as
 sinos qui hñt capita pineata inuēcundi referunt ad
 habētes unguēs curuos. ¶ De auribus. ¶ Qui cūq;
 aures puas hñt insentēciales. Qui cūq; autē magis
 azimni. Videbit utiq; aliqs et caui obrunos mo
 deratas aures hñt. ¶ De colonibus. ¶ Qui cūq; autē
 valde nigri ūdi. referunt ad egyptios et ethyopes
 albi autem valde timidi sunt referunt ad mulieres
 colorem autē qui cōfert ad fortitudinem medium ho
 rum oportz esse. flauu boni animi sunt referunt ad le
 ones. Rubri valde astuti referunt ad vulpes. Pal
 lidi autē turbati sunt colore timidi sūt. referunt ad
 passionem que fit ex timore. Qui autē sunt mellei
 coloris desicati sūt frigida. frigida mollia sūt diffi
 cili. mobilibz exñtibz hys que iuxta sunt corpus e
 runt utiq; tardi. Quibus color rubrus astuti sunt
 quia omnia sūt fm corpus a motu calefacta erubes
 cunt. Quibus color ē flauus maniaci. quia ea que
 sunt in corpore vehementer calefacta flammeū colo
 rem habent. Qui autem sunt extremi calefacti sūt
 maniaci sunt utiq; sunt quibus in ea que sunt cir
 ca pectus super flammeus color difficulter rescribi
 les sūt referuntur ad passionem. Iratus namq; su
 perattenduntur ea que sunt circa pectus. quibus
 autem ea que sunt circa collum et tympana uis

distense sunt difficulte irascibiles & frunt ad passi-
 onem quia iratis hec accidunt. Quibus facies supe-
 rubescens e v&ca n di sunt refer& ad passion& quia
 v&ca n datis superubescit facies. Quibus gene supe-
 rubescunt ebrj ul' amatores vmi. refer& ad passio& z
 qz ebrj superubescunt gene. Quibz aut oculi supe-
 rubescunt egressiui ab ira. refer& ad passion& m qz qui
 ab ira sunt egressiui erubescunt oculos. Quibz aut
 oculi valde nigri aut color valde visus est timiditate
 significat que aut sunt no snt valde nigri sm decli-
 nantes ad flauu colorem homi animi sunt. Quibus
 aut oculi glauca & albi snt snt. visus e albus color
 adiditate significat. Qui aut n snt glauci s caropi boi
 animi snt refer& ad leone & aqla. Quibz aut vniosa
 mamaci snt refer& ad co&ps. Quibz aut ignei sunt
 inuere&di refer& ad canes. Qui aut oculos discolo-
 ratos hnt et turbatos timidi refer& ad passionem
 quia q ament pallidi snt colore no eqliter. Quicunqz
 oculos lucetes hnt luxuriosi refer& ad gallos & cor-
 uos. ¶ De pilositate tibiaz & abaz pteclaz. ¶ Qui
 cumqz habent tibias pilosas veneri sunt referunt
 ad hyrcos. Quicunqz aut ea que snt circa pectus et
 ventre valde pilosa hnt. nuq in eis& pseuerat refer-
 tur ad aues quia hec pectus et ventre valde pilosa
 habent. Quicunqz pectora habet valde nuda ul no
 pilosa inuere&di refer& ad mulieres. Quonia igit
 n o3 valde pilosa ee n3 nuda medius hitus optimus

Quicūq; musculos spatularū pilosos hñt nūq̄m in
 eisdem pseuerāt referē ad aues. Quicūq; dorſū vel
 spīnā dorſi pilosum hñt valde inuerecūdi sunt referē
 tur ad bestias. Quicūq; autē collum retro pilosi m
 hñt liberales sūt referē ad leones. Quicūq; autē
 mentū hñt acutum boni animi sunt referē ad canes
 Quicūq; hñt simul cristes sunt referē ad similitudinē
 passiōis. Quicūq; sup̄cilia diuulsa hñt ante nasum
 et diuulsa vsq; ad tympora fatui sunt referē ad
 porcos. Qui erectos pilos hñt in capite timidi referē
 tur ad passiōēs timētes facti erigunt vel rigēt. Qui
 cumq; capillos vehementē crispōs hñt timidi referē
 tur ad passiōēs. Quī igit rigētēs et vehementē crīspi
 sūditatē fecerūt. Qui in extremitate sunt crīspi ad bo
 nū anim referūt. Quicūq; autē frōtes q̄ ē apud caput
 eleuatū hñt libēales referūt ad leoēs. Quicūq; caput ob
 lōgū hñt et capillos ad frōtē iuxta nasū libēales re
 ferē ad decētē appnciā. De manu et cubiti et brachij
 motu idē referē. Quicūq; musculi spatularū rās tēp gal
 linacōes referūt ad eq̄s. Qui spatul mouēt cui sūt
 sapiētes referē ad leonē. Quicūq; autē pedib; pūhis
 ābulātes et crurib; feminis referē ad muliēs. Qui
 cūq; autē corporib; cui p̄torq̄ntes se ad ulatores ad
 passiōēs. Inclinati autē ad dextrā in ābulādo cine
 di sūt referunt ad decētē appnciā. Quicūq; hñt
 oculos bñ mobiles acuti rapaces referūt ad accipitres
 Quicūq; palpebrizāt timidi q̄ in oculis penū mouēt

quia oculos frequēti tpe mouētes tincturā albugi-
 nis in oculo intellige. Si em̄ alicui motio rehem̄ter
 fiat aia stat et visus. **De vocē.** Qui magna vocē
 ferat grauiē inuiciosi. referuntur ad azinos. Qui
 cumqz at vocat a gūu incipiētes et finiūt in acutis
 iracūdi plāctiui. referūt ad boues et ad decēciā vocis
 Quicūqz at vocib⁹ acutis et mollibz ruptis loquūt
 cinedi referūt ad mliēs et ad decēciā. Quicūqz gūuē
 vocat mgnūn̄ p̄t p̄plexū. referūt ad fortes canes et ad
 decēciā. qd̄cūqz molle sine tēsiōe vocat māfueti. refer-
 rūt ad oues. Quicūqz vocat acute et fortit iracūdi.
 referunt ad capras. **De puo cor̄ et magnis.** Par-
 uū valde acuti sunt motu em̄ sanguinis puū locū
 cōtante et motus velocit̄ valde accedunt ad sape
 Qui autē sūt valde magni tardi motu em̄ sanguis
 magnū locū cōtante motus tarde accedunt ad sape
 Quicūqz autē puoz siccis carmbz vtentes sūt at̄
 et coloribz. a p̄ caliditate corporibz supfluūt nichil
 pficiunt. Existente em̄ motu in puo et veloci p̄pter
 igneū nūqm̄ s̄m idem est sape sed aliud in alio puo
 qm̄ quod sup est fiat. Quicūqz magnoz humidis
 carmbz vtentes a et colore p̄ frigiditate nō p̄mittit
 aliqd̄ acans ad sape. Quicūqz at̄ puoz et hūdis car-
 nibus et coloribz p̄t frigiditate sūt pficiunt. Existēte
 em̄ motu in puo diffialit̄ mobile cōp̄lois cōmē sura-
 cione prebuit p̄imum pficere. Quicūqz autē mgnō-
 rum duris durantibus vtentes sunt et coloribus p

caliditate sunt perfecti et sensitiui magnitudinis et su-
 perhabundantia carniū et coloris caliditas atque siue
Quare imensuratum esse ad proficiendum excedentia igitur
 corporum magnitudinibus et paruitudinibus defi-
 ciencia sit continencia perfectiua sunt et sic imperfecta
 dictum est media vero horum ad sensus optima et per-
 fectissima quibus utique supponitur et debentia sentire
 moderatum oportet esse magnitudinem. **Incomensurati**
 astuti et illi dolosi. mensurati iusti utique erunt et for-
 tes. **Etiam** autem comensurati ad corporum bonam
 motionem et bonam naturam reducendum. **Sed** non ad
 masculinam formam. sicut in principio dicitur est bene se habere
 aut et omnia signa queque predicta sunt referre ad appa-
 rentem convenientiam et in masculinam et feminam hic est
 perfectissima diuina diuisa sunt et demonstratum est mas. fe-
 mina iustior et fortior. **Utrum** est dicitur melior. modi autem
 electione signorum alia alijs signis magis delectat ma-
 nifeste subter. **manifestissima** autem que in principibus
 locis sunt. **Principali** autem locus est qui est circa
 oculos et frontem et caput et faciem. **Sed** autem qui
 est circa pedes et spatulas. **Utrum** circa crura et pedes
Qui autem circa ventrem minime. **omnino** autem dicitur ista loca
 manifestissima signa prebent. in quibus et sapientie
 plurime super apparetia sit.

Explicit phisonomia aristotelis.

De inundacione nris

Propter quid alijs fluminibus in hyeme
 quidem augmentatis in estate à multo factis
 minoribus solus eorum qui in maiore fluunt multum
 estate excedit sitque tantus ut ciuitates sole supersint
 velut insule. Crescit autem aestiuibus quibus
 die et rursus absterdit. Exundat autem per labia flumini-
 um aquei et non sicut quidam aiunt super terram. De-
 ruptum in terra ipsius fluminis putei opponunt. Circa ipsam
 quidem igitur accidia talia. Causam autem sinuat quod sic
 querens. Ratione enim aut estate ipsi aduenire abunde a-
 quam à hyeme auferre videlicet de sursum a sole attrac-
 ta hic ei manifeste habet factum à terra desiccata per canalem quod
 igitur qui in hyeme ablatio sic utique in estate fiet ma-
 ior per appositionem autem hoc modo autem enim propria senata
 te propter obstructionem velut etiam accidit canalibus
 Si enim aliquis incipiat fluens congregatum excrecit
 ad alta à aliena superueniente. Hoc autem utique fiet si
 fontes planissimi fuerint aliunde ad sena tantam aquam op-
 ponant autem utique à huiusmodi aliis et pluit. Modus quoque
 dem tales et tantum per quos utique crescit fluminis solus
 horum autem qui quidem exiit de a prius dubitatis de ipso
 hos nos dicemus. Tales quidem qui de ameo melesius
 a veteris annuibus repulsum inquit fluminis inundare
 Crescit enim si illi fiant et e regione fluit ipsorum
 Accidit autem contrarium supernatat enim ad
 medium de subitus per incipium autem replecionis

videtur desursu. adhuc idē alios oportebat pati mā
 gis fluuios q̄ ex opposito fluūt ipis maḡ et miores
 exntes faciles sunt cogi a vētis. frequēter aut̄ et an
 nuales nō fiunt fluuij aut̄ idem faciēs. Dyo genes
 aut̄ nahuten⁹ appolloniades fōtibz ait addi aquā
 attrahētes terrā p̄t̄ ar̄ fieri a sole in estate. Natū
 esse em̄ indigēs trahē ex p̄m̄q̄. accidit aut̄ et huic
 Dnū quidē q̄ frigidissimū estate qd̄ sup̄ terrā ē tra
 hit aut̄ om̄e calidū exnt̄ a q̄n̄ utiqz maxie fiunt ca
 lidū et hoc aut̄ q̄ alios oportebat fluuios eos qui
 in libia idem faciē. Non em̄ singlt̄ solū illo mō desic
 cat fontes. Anaxagoras aut̄ egisboli dazomem⁹
 p̄t̄ h̄q̄ fieri vniē estate repleti fluuiū ait. Cōtingit
 quidē em̄ sic augei quēadm̄. mltitudo im̄porcōna
 ta facta in excrecēcia fluuij. multū em̄ supercedit
 q̄m̄ ut v̄sile aie h̄q̄fcā ex multa em̄ modica fit aq̄
 Nullus aut̄ mltā sup̄infundit regiōez et pfundū iā
 aliq̄n̄ a sup̄ t̄gita cubitos fuit adhuc aut̄ neqz loc⁹
 exnt̄ videt̄ tal̄. puta vñ possibile sit ipsū fluē a niue
 Ethiopia ei et libia inhabitabiles p̄pter estū. Ex asya
 aut̄ nō cōuenit ipsū fluē. Dyr bonis ei loc⁹ apud
 mare ē illud quod iuxta syriā huius at̄ et rubri q̄
 intermediū mille stadia sūt. subrum quidē aiunt
 quidā conungi ad id qd̄ extra ab hoc quidem non
 videt̄ fluens ab hoc aut̄ in main̄ possibile. Nullum
 em̄ vidit⁹ dignū fide nō de rubro mari vtz ipsū p̄ se
 ipsū ē a p̄m̄git̄ ad id qd̄ extra eracleas colūpnas

Deceptus autē ē et rex artaxarxes ochos cognomi-
natus quā sup̄ egyptū debat militare. Conatus est
autē medoz fluvium tāq̄ exīte eundē audiens q̄
cocodrillos habet quē admodū milus. ceteris autē
aduocatos omīfabos audiuit q̄ disfluit fluvius et ru-
brum mare et cessavit a conatu. Iterū persuasum est
dñabus indis q̄ fluvius alter esset ad illas indie flu-
ens ex mōte vocato aiete. ex quo quēdam milus. hunc
autē dicebant hēre cocodrillos et circumfluere exterius
rubrum mare. Siue veraces sint hoc dñtes siue mē-
tientes. Verū tē rex dicebat conari hūc autē sed
ipsū prohibuerūt quā ad curā hanc miserāt dicentes
q̄ maiore destituit regionē q̄ acciperet dñans egypti.
De principio quēdē unū existat fluens milus et de
rubro mari hō mō autē fm̄ quē anaxagoras dicebat
attinuisse. ille em̄ unū esse mare quod rubrum et quod ex-
tra eracleas colūpnas nichil dīgnū ad cōfirmandū
ad regē dicentē. **T**antū autē manifestū q̄ si quēdam ex
hoc mōte sūt liq̄facta niue subterrania multa fierēt
his q̄ nūc accūt eē ipsū. ceteris em̄ iste intermedius
ethiopy et indoz distat itinē quāz mēsiū ut aiunt
Differt quāntū at̄ differt fluxus longus à huius fluvium
em̄ de ppe p̄mū p̄ueit fluxus pluvius. In fine at̄ mior
et deficiēs. Ceteris at̄ q̄ a lōge p̄mo quēdē m̄m̄. In fine
at̄ copiosissimū quēadīm et vivētis p̄p̄ quod et p̄bialu-
tor loq̄tes dñs. Inchoāte at̄ aust̄ et desinēt boēa
Quod quēdē n̄ austri quod a longe p̄ncit ad nos debilis fiat

Magis autē sic psumēs boreas autē cōtrariū ppter
 hitatū locū supponi ad boreā. Nullus autē vit pmo
 maxie postremo autē minorat⁹ et deficiens. ad huc
 autē cōuēt⁹ mensū magis fluit et deficiente luna
 magis qm stante ⁊ panselm⁹. Oportebat autē ⁊ tra
 rium plenilunio em cōgelata cohescūt. Et v̄toꝝ qñ
 boree obt nēt. h̄ nō qñ nota quāuis h̄qfaciat q̄dem
 borea nūc magis notus. Eadem autē drē cōgruit et
 ad dñtes ab eracleis colūpnis fluē ipm. Sūt enim
 ipsoꝝ q̄ aiunt ab eracleis colūpnis fluere. Pro
 machys autē samitas ex argenti mōte. Vnde ⁊ come
 tis h̄qfacta mīue. ad huc autē p̄amplius spaciū fieri
 fluxum p̄ totā em libiam ipsū fluere inquit de cau
 sa q̄dem igit̄ p̄t̄ quā anaxagoras ait affluē milū
 tāta dca sūt. Reliquū autē mōꝝ eos q̄ nō h̄nt rōnes
 v̄similes dicem⁹. Sunt autē quidam qui aiunt
 augeri ppter fluuium ppter ānuales fontib⁹ incā
 te eo q̄ fontes p̄ estatem supferuere accedente sole
 ad v̄sam. magis enim feruere aquam qm frigore
Quoz vtrūqz mediocri dignū ē confidacōe. **Q**z q̄dē
 em ppter annuales videt̄ solui eis dē reb⁹ rōib⁹ q̄s
 q̄dē et prius dixim⁹ ⁊ q̄ p̄ totā libiā fluens idē facē
 p̄suevit fluui⁹. **Q**z ut tāta sūat addicōez a q̄ p̄t̄ fer
 uorē irrōble. tōlit̄ qz n̄ pl⁹ sāt p̄t̄ feruē h̄ tiorē ma
 iorē ei⁹ dē mltitudis. Pythagoras autē cyp̄ ait ipsum
 fluē amp̄ estate eo q̄ fōtes h̄eat ex t̄ca ad illā ptē i
 q̄ h̄pēs ē qñ sūt apd nos estas. **N**ā plaē ac h̄ dēiac

videt em nichil negociat⁹ ee cē hoc qd dicit. simul
 em nobis estas fit a hyems et altera cona hīcā bz
 Inmediū autē hīcābile ē q tropici incidūt de terra
 Est em vna hec ps altera aut quā semp maifestus
 circulus et quā semp maifestus detiant. media autē
 hoz et tropicoz hīcāri cotingit in circuitu tē. Sola
 at que intermedia ē solis trāsit⁹ ex nīs duoz conoz
 mgnitudo. Due em decisioes sūt. que autē hīcātur
 vna igit p trāfire fluentē duplo tantā regionē la-
 tudinis habitate et p hīcābilem pp excessum ar-
 doris. Itaqz si neqz stet in circuitu maris libie sed
 continuus progressus tam inciatem ptransit la-
 tudinem ppter qd qdem et anue dnābz flure acie
 et sic dnābz ipossibile. Hestāt autē adhuc tres mōi
 dictorū fm quos cotingim⁹ ann⁹ ougi In hyeme
 em ablata que inerat ab q. hoc aut vtz erit sole de-
 ficiante. que ad modū dicit erodot⁹ fab laz scriptoz
 Non enim ait in hyeme solem p libiam facere habū-
 danciam nisi si cōtingat latum habere duere humo-
 rem. Circa vsiones autē estiuales ad artcū vntē.
 Nequaqm autē dicitur exquisite neqz enim illum
 oportebat facere solū hoc. Similit em ex libia tota
 idem ipe dicit solē trahē humorē putatqz supueire
 hīcābili solē p quācūqz ptē stultū. vbi ei gnomōes
 vmbra ad meridie faciūt et nō hoc differūt. h p ma-
 iorē ā miore facē vmbra libiāqz totā āphibalatissia
 esse aunt tamqz iste modus qdem cause ipossibilis

Reliquū autē duarū utrūq; dē est. Est ei vna q̄dē
 causa q̄ terra superuens ex n̄e hyeme eo q̄ in tali
 fundo fontes sunt n̄i desiccant̄. Quod quidem a alijs
 accidit insensu sunt putei qui in hyeme q̄dem si n̄
 fiat in estate autē replent̄. Et molinbia calido me
 q̄ ui putei plenissimi sunt estate. Hanc q̄dem igitur
 causam racōnabiliorē exp̄ntē illa quā p̄dicti assigne
 diuam⁹ prius. Nunc autē relinquūt sola cā dictorū
 hanc cāz d̄d̄ p̄pter euidentia non problema videtur
 esse. in sensu em̄ venit quēadmod p̄ se vidētes facti
 a visis. Vident̄ em̄ aq̄ facte in ethiopia p̄ tēpora h̄
 a cane vsq; ad arctū multe et habūdant hyeme at
 nulle et fructus nutunt̄ cū crescunt in ip̄is p̄t̄ h̄
 simul ānuabz aduenit fuim⁹. Isti ei nebulas max
 ime ferunt ad regionē. et q̄cūq; alij venti sunt esti
 uales aut hos. Quibus offendētibz ad montes de
 sinūt aque ad stāgna. p̄ que nilus fluit. Adhuc as
 et que ānue d̄ntibus fluere sub p̄erarietas testi
 ficant̄ huic racioni. Quoz a cum censibus mensium
 magis crescere flumen. Etiam aque cōsueuerūt fieri
 tunc magis et q̄ nō similiter copiosū inchoas a m
 postrema. Adhuc quādo nota fiant minus q̄m quā
 do utiq; boree. Boreas em̄ nubes fert ad locum ex
 quibus aqua facta implet̄ nilus.

¶ De nilo quidē igit̄ hec dicta sunt.

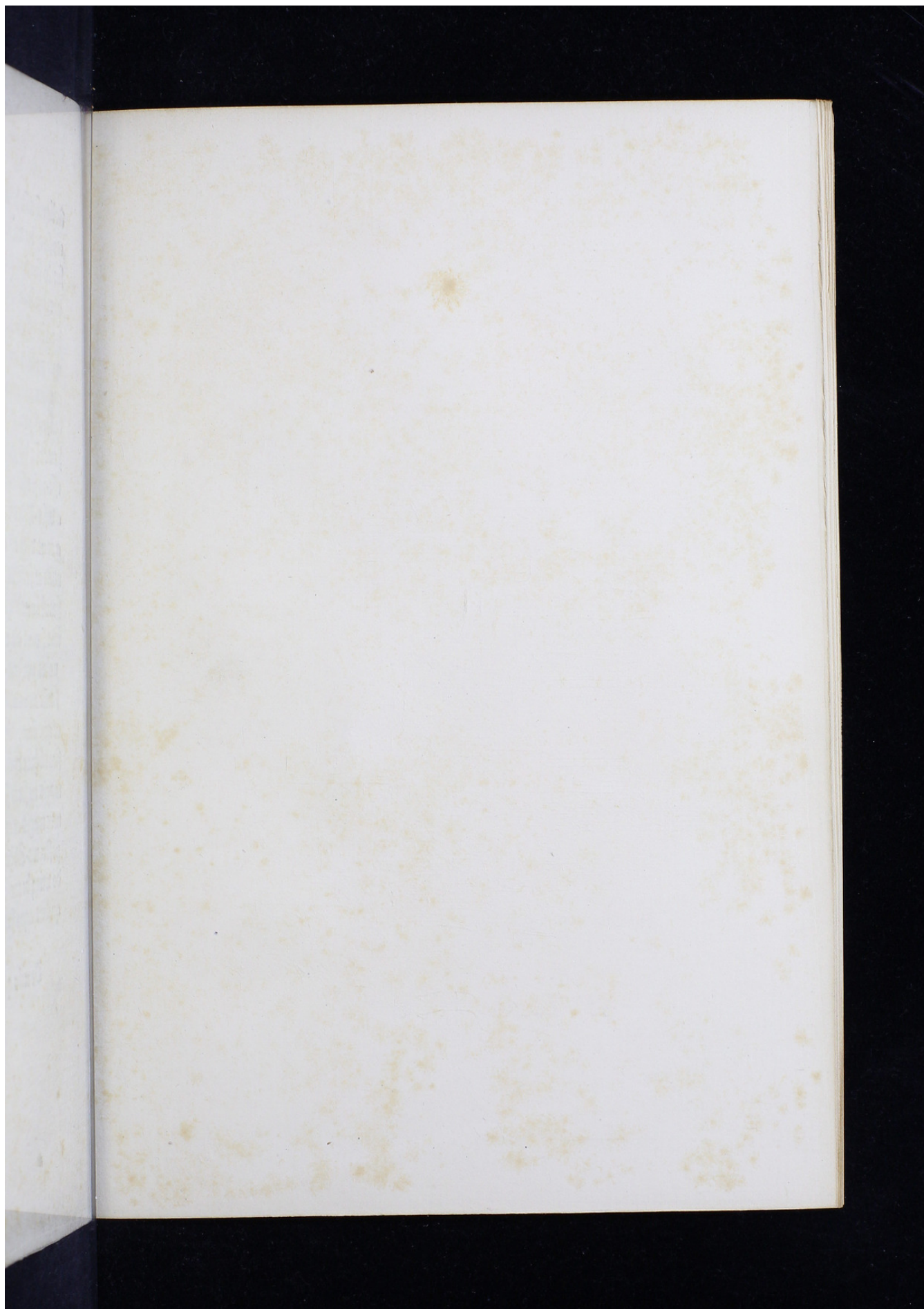
[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Handwritten text: *Hand 1786*

Handwritten text: *38 leaves*

Blank leaf recto

Blank leaf verso

Blank leaf recto

Blank leaf verso

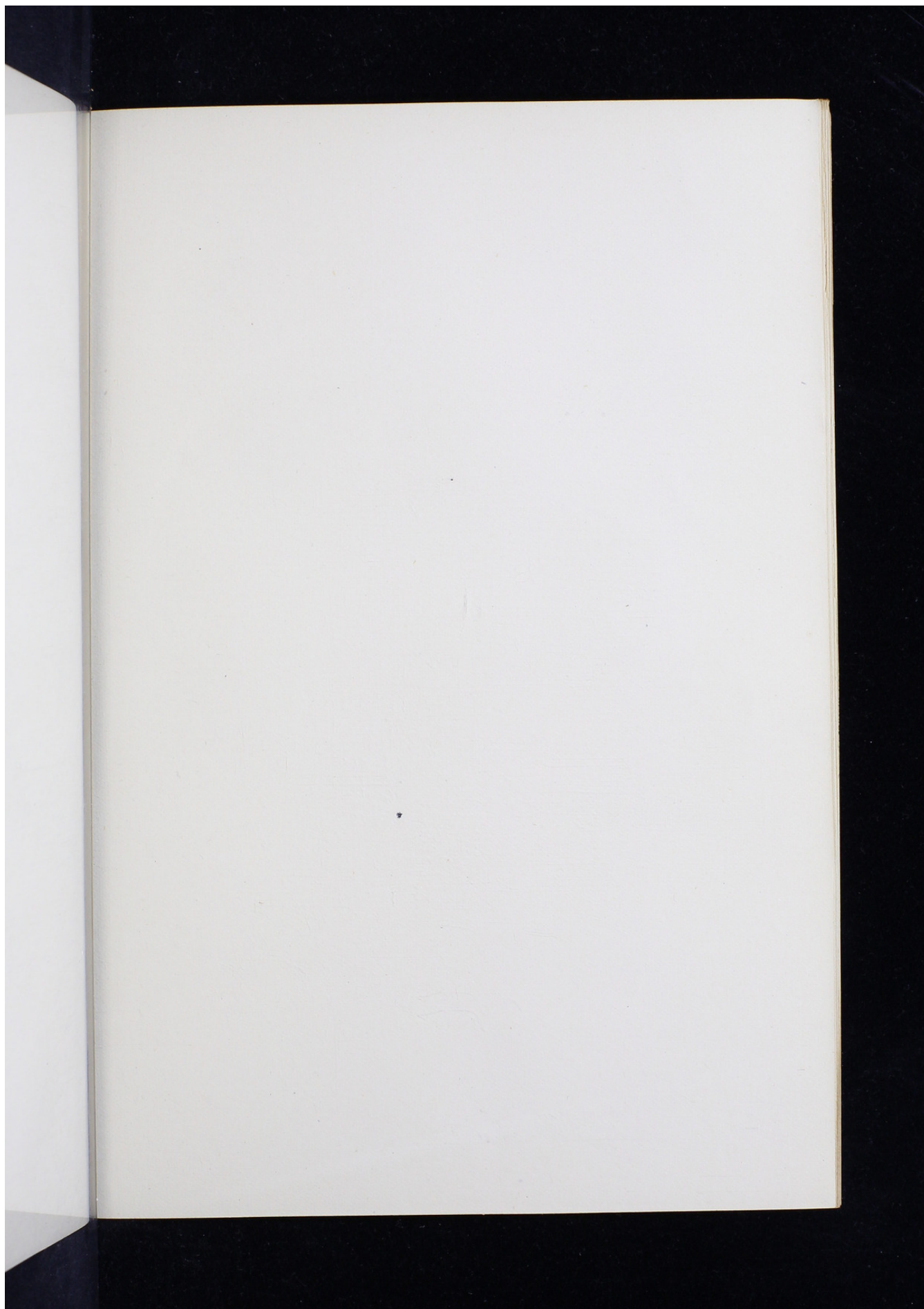
Blank leaf recto

Blank leaf verso

Blank leaf recto

Blank leaf verso

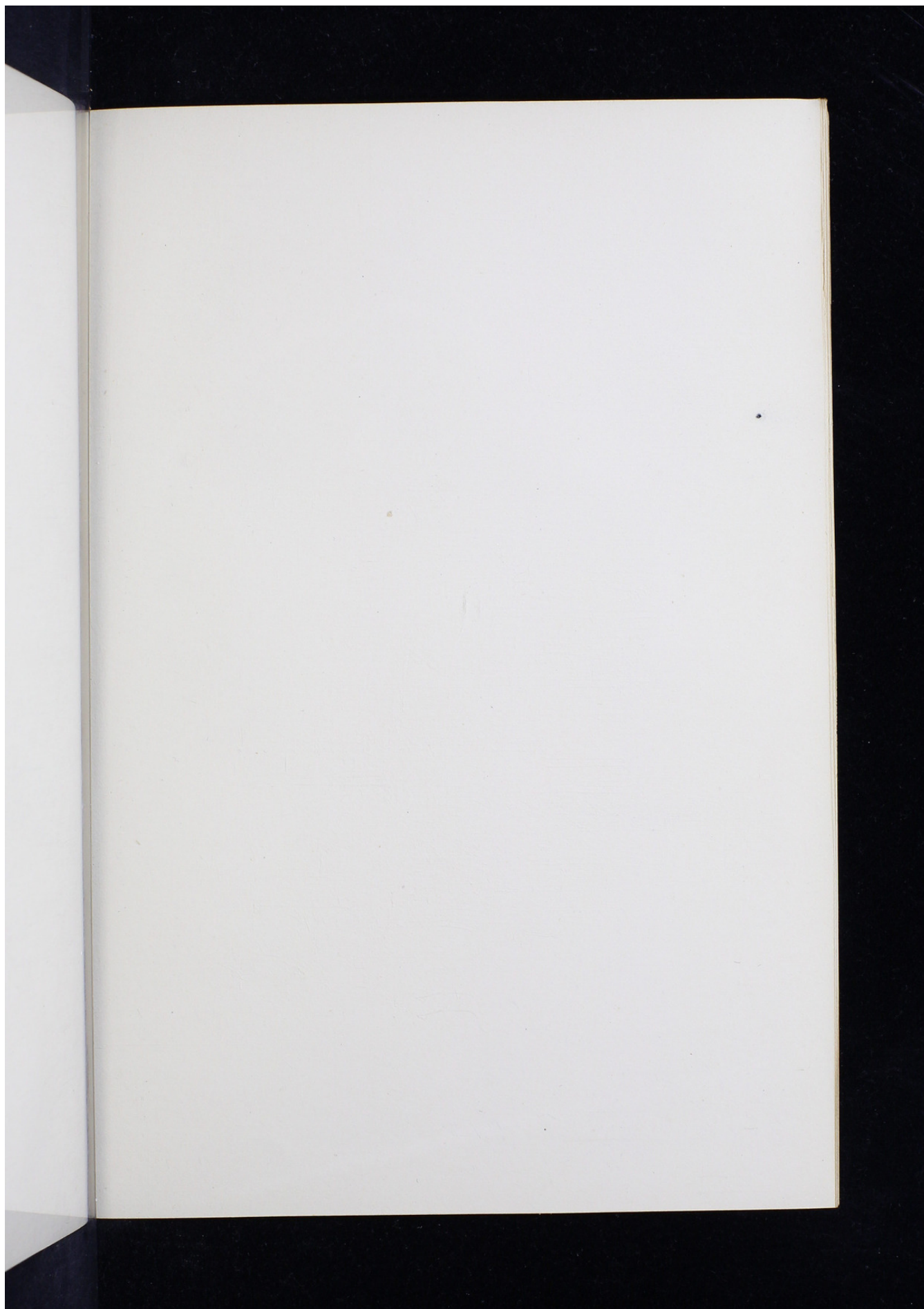
Blank leaf recto

Blank leaf verso

Blank leaf recto

Blank leaf verso

Blank leaf recto

Blank leaf verso

Blank leaf recto

Blank leaf verso

Blank leaf recto

Blank leaf verso

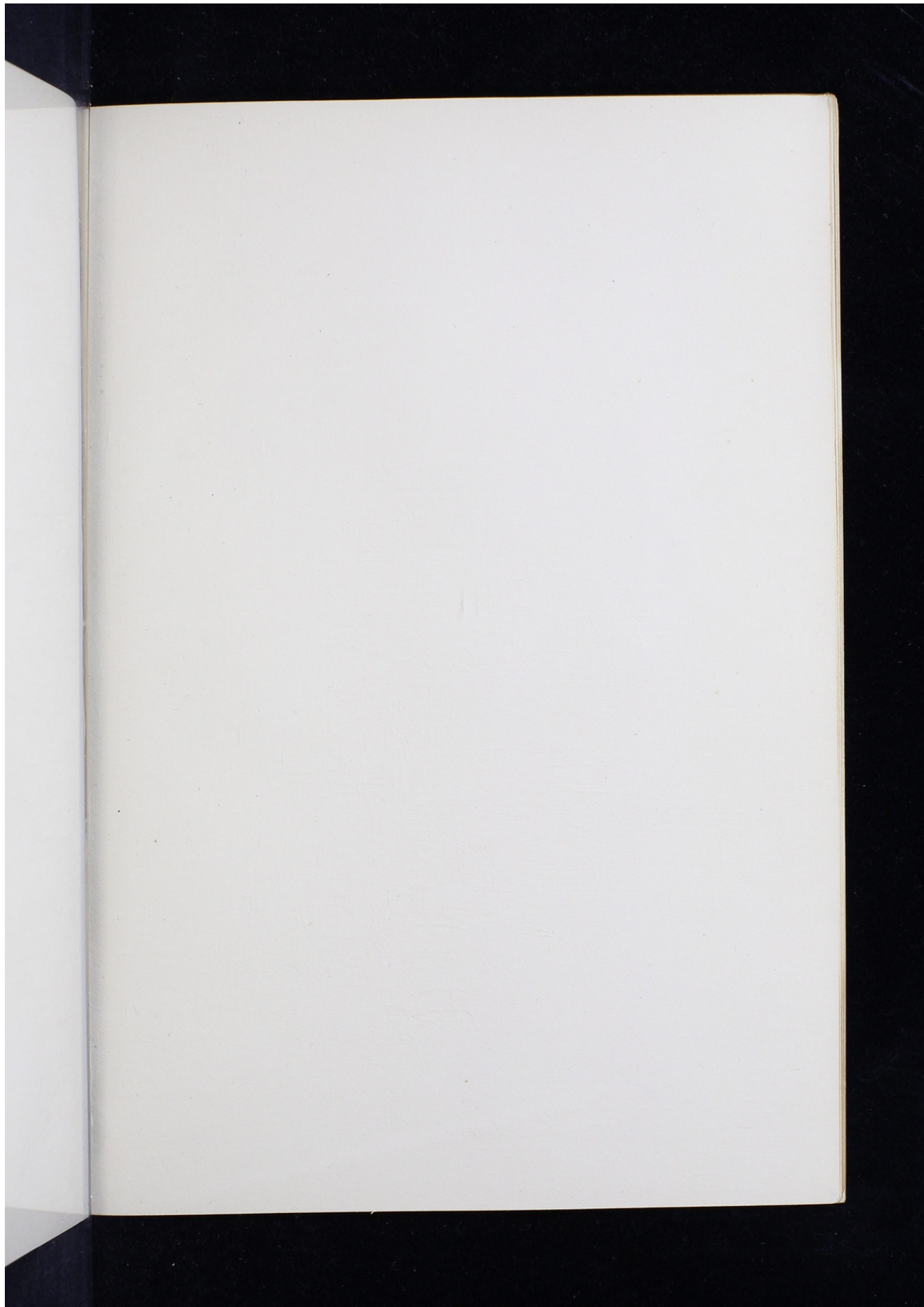
Blank leaf recto

Blank leaf verso

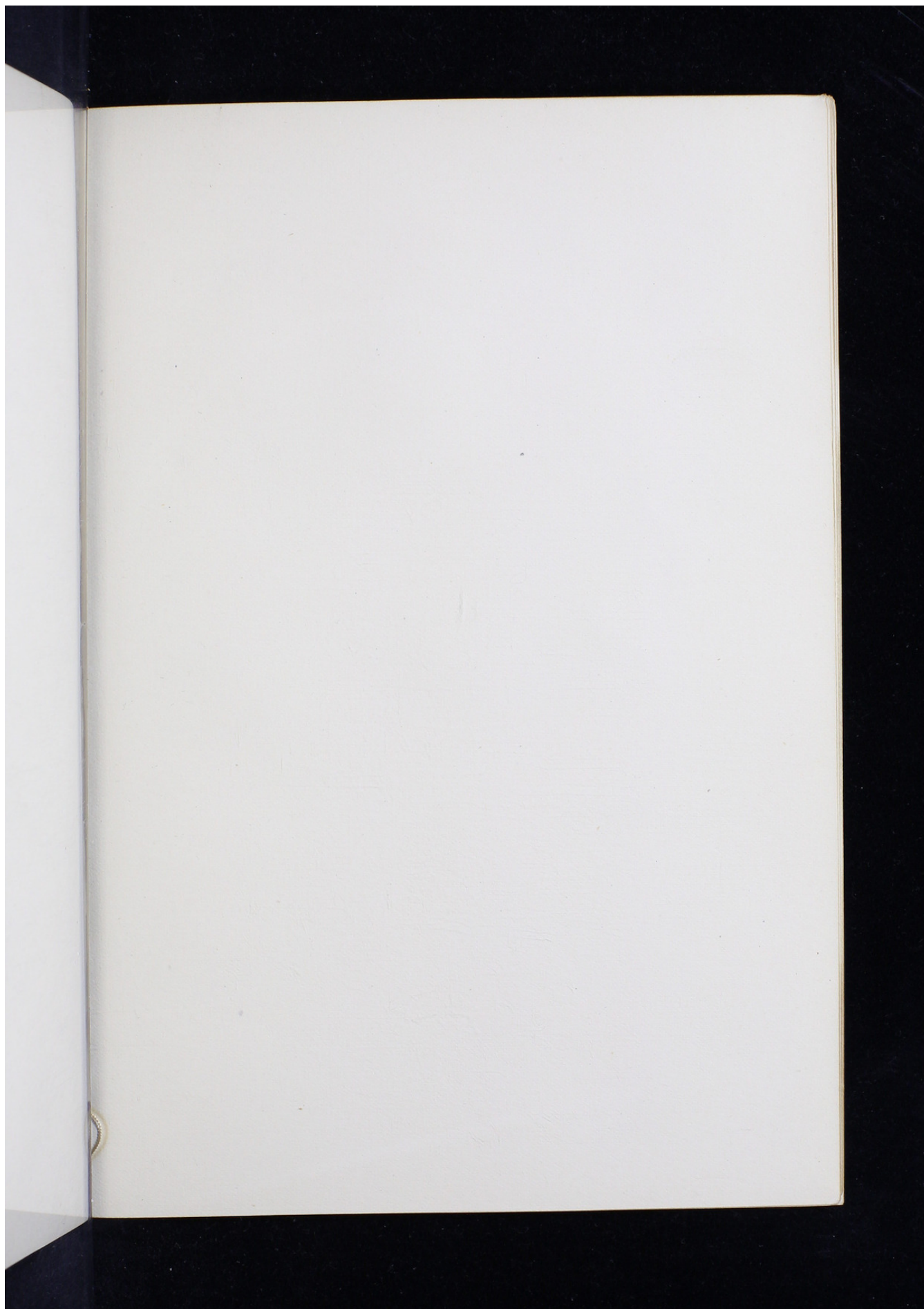
Blank leaf recto

Blank leaf verso

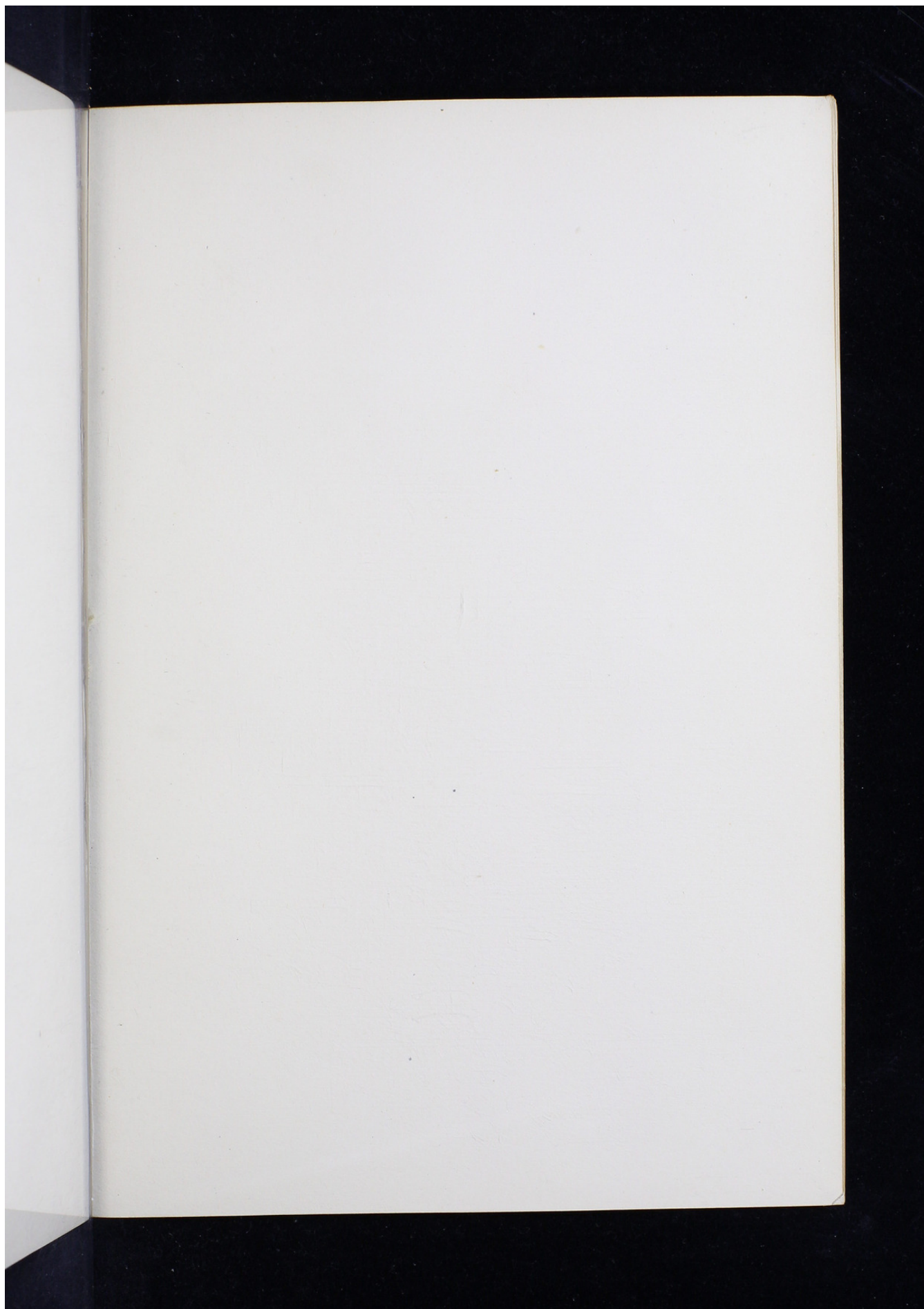
Blank leaf recto

Blank leaf verso

Blank leaf recto

Blank leaf verso

Blank leaf recto

Blank leaf verso

Blank leaf recto

Blank leaf verso

Blank leaf recto

Blank leaf verso

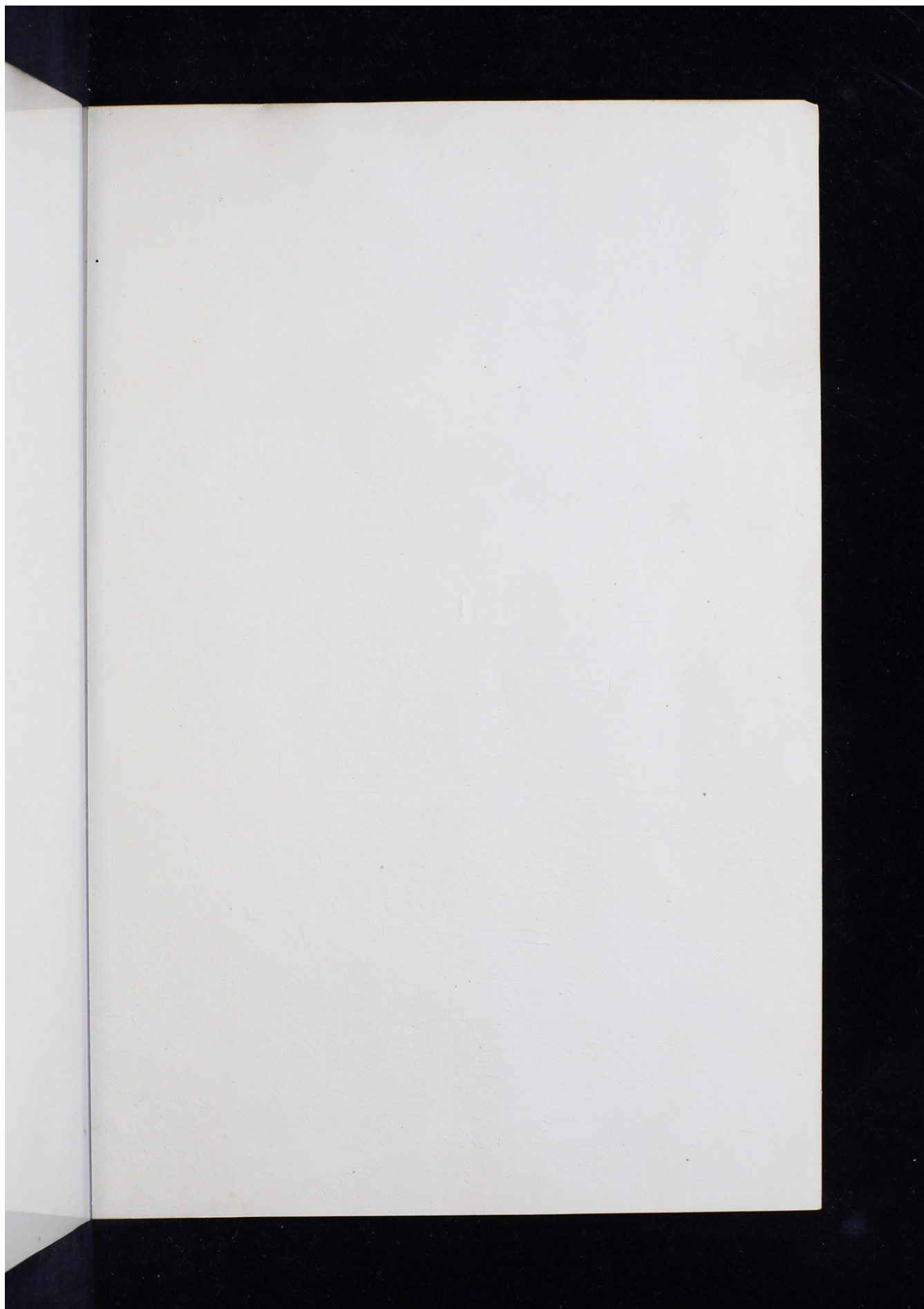
1st lower flyleaf recto

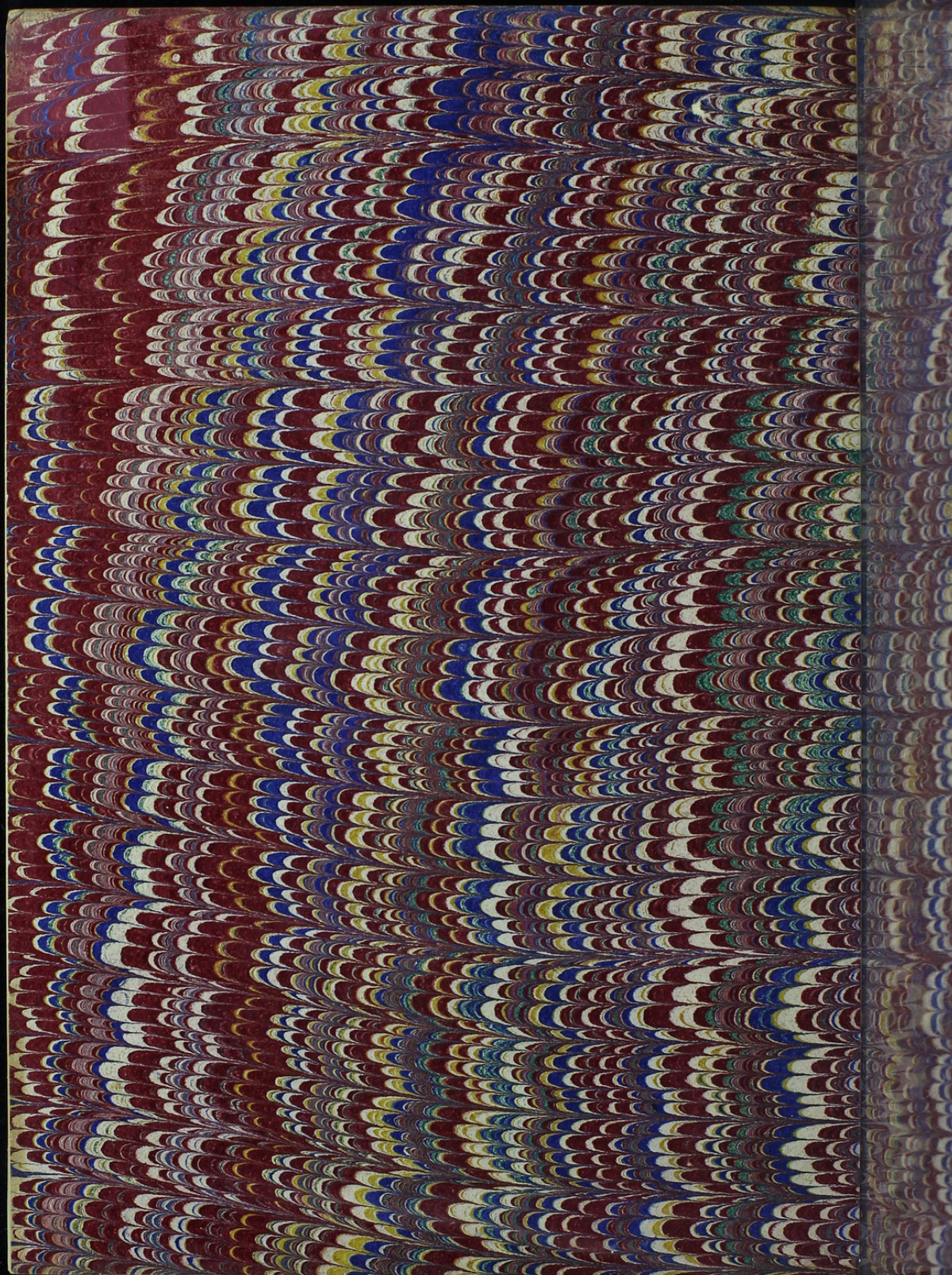
1st lower flyleaf verso

2nd lower flyleaf recto

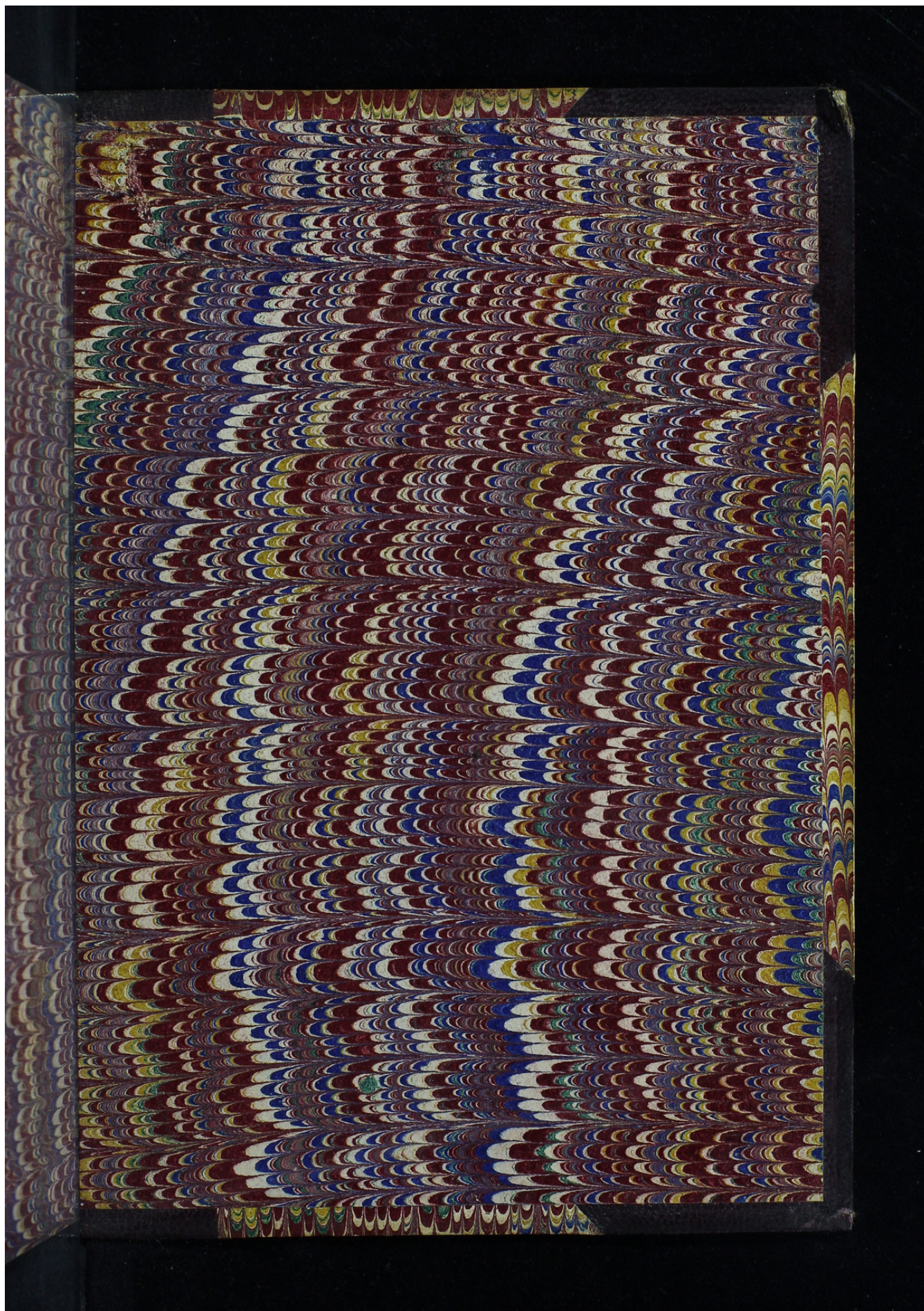

2nd lower flyleaf verso

Bodleian Library Byw. K 4.6

Inside lower cover

Bodleian Library Byw. K 4.6

Lower cover

